

KULUTTAJAIN LEHTI

KULUTUSOSUUSKUNTIEN KESKUSLIITON ÄÄNENKANNATTAJA

Toinen nro 10 numero

Joulukuulla 1916

OSUUSKUNTIEN KESKUSLIITON KOKOUS, TUUSULA

Liittomme.

Sen syntymisen syyt ja merkitys.

Niitä vastoin käymistä ja tappioilla, joita maamme osuuskappaväen työväenaineksen viime vuosina on saanut kokea, on ollut ainakin yksi hyvä puoli: ne ovat pakottaneet työväenluokan luomaan oman itsenäisen keskusjärjestön työväen osuuskappatoimintaa varten, kuten jo aikaisemmin sen valtiollinen ja ammatillinen toiminta ovat saaneet omat järjestönsä.

Vielä pari vuotta sitten, osuuskappaliikkeen sisäisen taistelun jo ollessa täydessä vauhdissa, ei tätä tulosta voitu aavistaa. Niiden henkilöiden taholta, jotka työväen edustajina oli pantu Osuuskappojen Liiton ja S. O. K:n hallintoneuvostoon, kantamaan siellä päivän kuorman ja helteen, kyllä usein valittiin oman järjestön puolesta, johonka voisi nojautua ja joka määräisi menettelytavan. Mutta niin kauan kuin oli toivetta saada palautetuksi koko osuuskappaväen yhteinen järjestö sille kansanvaltaiselle puolueelle, jolta valtapuolueet sen olivat pois temmanneet, eivät hankkeet erikoisen työväenjärjestön luomiseksi voineet pitkällekkään kehittyä. Tilapäisesti kokoonpantu Keskuskomitea ja joitakin paikallistoimikuntia kuitenkin saatiin aikaan, ja niiden avulla voitiin jotta kuten toimia. Vasta kun viime edustajakokouksessa lopullisesti selvisi, että Osuuskappojen Liitto ei tahtonut olla osuuskappaväen yhteisenä kansanvaltaisena keskusjärjestönä, vaan halusi jäädä harvinaiseksi porvarilliseksi yhtymäksi, ja kun työväeltä siinä häikäilemättömästi evättiin sille kuuluva oikeus — vasta silloin muuttui ajatus oman järjestön perustamisesta siksi välttämättömyydeksi, mitä ilman tuolaista ratkaisevaa askelta ei voitu ottaa. Olihan «yhteinen liitto» — puolueellisen, porvaripuolueiden väärää valtaa säilyttävän menettelynsä kautta — lakannut olemasta yleinen ja muuttunut suomettelais-suomalaismaailmaiseksi viikkiläiseksi puolueelliseksi osuuskappaliikkeenä. Sellaisessa liitossa ei työväellä enään ollut paikkaa eikä tilaa. Eihän se voinut eikä saanut hylätä oikeaa asiaansa, jätäkseen vapaaehtoisesti olemaan hämmäysaiheena tuossa porvaripuolueiden kokouksessa, jätäkseen kantamaan kaikki velvollisuudet ja suorittamaan suurimman työn, ja kuitenkin olemalla ilman lukumääränsä vastaavaa sananvaltaa. Moimen asema olisi ollut mitä suurimmassa määrässä työväen oikeudentunnetta loukkaavaa, ja jos siihen olisi tyydytty, olisi työväki osuuskappaliikkeenä kärsinyt siveellisen tappion, jonka seuraukset ennen pitkää olisivat olleet mitä surullisimmat.

Viime keuhkissa edustajakokouksessa läsnä olleet työläiskuluttajain edustajat, kun heidän ainoastaan oikeutta pyytävä sovinnon tarjouksensa vielä kerran kylmästi hyljättiin, käsittivät toivottomaksi kauvempaa saarnata porvareille tälläkään alalla oikeuden ja kohtuuden alkeita, vaan anastushalu oli tehnyt osuuskappaporvarit kuuroiksi sellaiselle. Poistuen järjestön kokouksesta, joka ei pysynyt omille periaatteilleen uskollisena, päättivät työväen edustajat yksimielisesti ryhtyä luomaan uutta kansanvaltaista keskusjärjestöä osuuskappaväen yh-

K. K:n perustava kokous.

teistä aatteellista toimintaa varten. Ja sen jälkeiset tapahtumat ovat osoittaneet, ettei tuo teko ollut mikään turha, joutava mielenosoitus, kuten vastapuolen taholta olkapäitä kohautellen koetettiin uskotella. Ilman erikoista agitatioon, ilman vakinaisia työvoimia, jotka hanketta olisivat järjestäneet, päätti syksyn kuluessa 110 osuuskappaa, edustaen yli 70,000 jäsentä ja 65,000,000 markan myyntiä, liittyä uuteen liittoon, jolle näiden edustajat marraskuun 12 päivänä Helsingin Työväentalolla yksimielisesti laskivat perustuksen.

Edistysmielinen osuuskappaväki voi siis merkittävästi liittonsa synnyn suureksi menestykseksi ja samalla todistukseksi asian oikeudesta. Sillä on syytä olla tyytyväinen tähän ensimmäiseen saavutukseen, käydessään sen pohjalta uutta, yhä vahvempaa rakentamaan.

Mitä sitten järjestyneet työläiskuluttajat ja heidän osuuskappansa tekevät tällä omalla liitolla? Mitkä ovat ne edut, joita he sen kautta voittavat?

Käiken järjestäytymisen ensimmäinen tarkoitus on voimien kokoaminen yhteisten tarkoitusten hyväksi. Perustettu Keskusliitto on oleva se järjestö, jossa Suomen työväen voima ja merkitys osuuskappaliikkeenä on keskitetty näkyvä ja kuvastuva ja jonka avulla työläiskuluttajat voivat yhteisiä etujaan valvoa sekä voimiaan enentää ja vahvistaa. Selvittämällä sanomalehden, luentotoiminnan y. m. valistustyön avulla työväenluokan suurille joukoille osuuskappaliikkeen merkitystä ja sen suhdetta muihin työväenliikkeiden haaroihin, valaisemalla ja teroittamalla osuuskappatoiminnan aatteellista, ihanteellista sisältöä ja vaalimalla sen periaatteita, vedetään yhä laajempia kuluttajajoukkoja kapitalistisen liiketoiminnan riistämisen alaisuudesta osuuskappoliin, jotka tällöin eivät esinny hajanaisina kaupallisina yrityksinä, vaan osina arvokkaasta, tulevaisuuteen tähtäävästä kokonaisuudesta. Sikäli kuin työväenluokan järjestäytyminen kuluttajainakin täten saa suuremman laajuuden ja osuuskappat kasvavat suuremmiksi ja voimakkaammiksi, sikäli edistetään tuolla toiminnalla osuuskappa-

liikkeen kehitystä maassamme ja joudutetaan sen kypsymistä suorittamaan yhä enemmän niitä tärkeitä yhteiskunnallisia tehtäviä, jotka työväenluokka osuuskappatoiminnan päämääräksi on asettanut ja jotka sitä innostuttavat tämän liikkeen hyväksi työskentelemään.

Mutta näiden yleisten, säännöissä määriteltävien tehtävien ohella saapi työväen itsenäinen osuuskappaliitto erikoisen merkityksen niiden koko osuuskappaliikkeemme cheyttä uhkaavain olojen takia, jotka maassamme nykyään ovat ratkaisevassa käännekohtaan. Työväen osuuskappat voivat laskea suureksi voitokseen, että ne tuollaisena tärkeänä ajankohtana hajanaisen ryhmätoiminnan tilalle saavat pysyvän järjestön toimielimeen. Ne vastustamaiset päätökset, joilla vastainen menettelytapamme on määrättävä, tulevat olemaan järjestöpäätöksiä, kansanvaltaisella tavalla syntyneitä ja siis liittoon kuuluvia laajoja kuluttajajoukkoja velvoittavia. On sanomattakin selvää, että työväen asema osuuskappaliikkeessä nykyään käytävässä taistelussa on tämän kautta vahvistunut ja lujittunut sekä ulospäin että sisäänpäin. Tähän tulokseen päästyään on työväen osuuskappoliin mahdollisuus suuremmalla varmuudella ja turvallisuuksella ryhtyä asian vaatimiin toimenpiteisiin, jos porvarillinen osuuskappaväki jatkuvasti tähänastisella varmaan hajaanukseen johtavalla tavallaan suhtautuu työväen oikeutettuihin vaatimuksiin, ja uuden tavaraliikkeen luominen siten käy välttämättömäksi.

Ilman liittoa, joka edeltäpäin osoittaa sen voiman ja uskollisuuden, mikä uuden tavaramarkkinan taakse on saatavissa, joka suorittaa sitä varten tarvittavat valmistavat työt ja hoitaa agitatioon sen hyväksi, olisi oman tukkukaupan perustaminen monta kertaa vaikeampi ja epäonnistumisen vaara suurempi. Mutta johtipa kehitys noin pitkälle tai ei, joka tapauksessa merkitsee oman osuuskappaliiton luominen sitä, että työväki voi tästä lähtien osuuskappatoiminnan alalla rohkeammin katsoa tulevaisuuteen kuin tähän asti. Se voi sanoa astuneensa smeen askelen eteenpäin siitä ajasta, jolloin siinä to-

Kuluttajain Lehti

Toimitus:

Helsinki, Eläintarhantie 1. Avoimna kello 10—4 päivällä. Puhelin 97 62.

Tilaushinta:

2 markkaa vuosikerralta. Tilauksia ottavat vastaan osuuskappat, joista useimmat jäsentensä puolesta maksavat tilauksinnan, sekä postitoimistot ja asiamiehet. Lehti ilmestyy kahdesti kuukaudessa.

Ilmoitushinta:

25 penniä leveältä palstamillimetritä. Tekstisivuilla y. m. määrättyillä paikoilla 80 penniä mm. Vuosi-ilmoituksista sopimuksen mukaan.

sin oli epävarma ja jökseenkin voimaton äänestäjä-enemmistö yhteisten keskusjärjestöjen kokouksissa, mutta sen toiminnalta puuttui luotettava järjestötukea. Oman liittonsa ympärille yksimielisesti järjestyneenä se tästä lähtien on menestyksellisen voima noita etujaan valvoa ja sen toiminnalla on oleva pysyvämpi, haihtumattomampi vaikutus kuin tähän asti.

Ei liene kukaan näin ollen liioiteltua pitää Keskusliiton syntymistä merkittävänä Suomen osuuskappaliikkeen historiassa. Tämä tapaus merkitsee ratkaisevaa askelta niiden periaatteiden puolustamiseksi ja voitolle viemiseksi, joita Suomen työväki osuuskappaliikkeessä alusta alkaen on noudattanut, joiden puolesta se on taistellut ja edelleenkin on valmis taistelemaan, nim.: osuuskappaliikkeen kehittäminen korkeampaan, yhteiskunnalliseen arvokkaaseen suuntaan, sen pysyttäminen kansanvaltaisena, sisäisesti itsenäisenä, kuluttajajoukkojen ajavana liikkeenä ja läheisten, ystävällisten suhteitten ylläpitäminen sellaisiin muihin joukkoliikkeisiin, joiden pyrkimykset ovat yhdensuuntaisia sen omien pyrkimysten kanssa. Näiden, muidenkin maiden työväen omaksumien periaatteiden pohjalta toimimalla on Kulutusosuuskuntain Keskusliitto parhaiten vaikuttava Suomen vähävaraisen kansan onneksi ja menestykseksi.

Osuuskappojen verovapaus Englannissa uhattu.

(S.H.) Englannin ja Skotlannin osuuskappojen vuosiyhijäämä on tähän asti ollut vapaa tuloverosta. Sodan aikana hallitus kuitenkin asetti osuuskappojenkin vuosiyhijäämän eräänlaisen verotuksen alaiseksi. Yksityisen liikkeellisen taholta on ruvettu nyttemmin kiitkeästi vaatimaan, että sodan jälkeenkin olisi jatkettava osuuskappojen verottamista. Osuuskappaväki on taas vuorostaan ryhtynyt tarmolla puolustamaan järjestönsä verovapautta. Suurbritannian Osuustoimintaliiton on erityisen parlamenttikomitea, joka valvoo osuustoimintaliikkeen etuja valtiollisessa elämässä. Tämä komitea on julkaisut laajan mielipiteen, jossa se osoittaa osuuskappojen verovapauden oikeudenmukaisuuden. Vielä on pidetty ympäri maata suuria vastalausekokouksia, joissa se m. m. vaadittu osuuskappaväen valtiollista toimintaa yhdessä ammattiyhdistysten ja Englannin työväenpuolueen kanssa.

Osuuskauppojen yhdistäminen Tampereella.

Tampereen Työväen ja Finlayson ja Kump. Työväen osuuskaupat yhtyneet.

Osuuskauppaliikkeen alkuaikoina ei ymmärretty antaa tuskin mitään merkitystä suurliikkeiden etevämyydelle osuuskauppojen toiminnan alalla. Erinaisten ryhmäkuntien pyyteet saivat ratkaista ensimmäisiä osuuskauppoja maahamme perustettaissa. Näinpä perustettiin Tampereellekin kokonaista kolme eri osuuskauppaa, jotenkin samaan aikaan. Finlayson ja Kump. tehtaan työväestö pystytti oman osuuskaupansa, Pellavatehtaan työväestö omansa ja Tampereen muu työväestö oman eri kauppansa. Siten jakaantuivat osuustoiminnan ympärille kertyneet voimat kolmeen osaan. Siitä oli seurauksena, ettei yksikään kolmesta osuuskaupasta kenenkään kuluineen puolentoista vuosikymmenen aikana vaurastumaa niin suureksi, että osuuskauppaliike olisi saavuttanut määräävän aseman vähittäiskaupan alalla ja voinut taata jäsenille kaikkia niitä etuja, joita siitä suuresta työväestön keskuksessa olisi saattanut odottaa.

Samassa kaupungissa toimivien kolmen osuuskaupan haitallinen vaikutus on jo monia vuosia ollut tunnettu ja tunnustettu. Ja monin ottein on Tampereen Työväen Osuuskaupan jäsenistön taholta yritetty saada osuuskauppoja yhdistymään, mutta huonolla tuloksella. Niin kauvan kuin molemmat tehtaitten työväestöjen osuuskaupat olivat »puolueettomien» määräysvallassa, murtaivat kaikki yhdistämissyrkimykset »puolueettomien» muodostamaa kiinamuuria vastaan. Vastusten kun työväestö suisti pomolen määräysvallan Pellavatehtaan Osuuskaupassa ja tämä tapaus antoi ymmärtää, että sama kohtalo odotti valtaa pitäviä aineksia myös Finlayson ja Kump. Työväen Osuuskaupassa ellei jarrutuksesta ajoissa lakata, kävi kauppojen yhdistäminen mahdolliseksi. Kun yhdistämisen vastustus oli murettu ei kestänyt vuottakaan ennenkuin Tampereen Työväen Osuuskauppa ja Finlaysonin Työväen Osuuskauppa oli jo saatu lopullisesti yhtymään viime marraskuun alkupäivinä. Ja toivota on olemassa siitä, että ennen pitkää voidaan jällellä olevat Pellavatehtaan ja Finlaysonin työväen osuuskaupat sulattaa yhdeksi, niin että työväestöllä Tampereella tulee olemaan ainoastaan yksi mutta voimakas osuuskauppa, sellainen miljoonaliike, jonka rinnalla porvarien hajotuskauppa jää sille kuuluvaa näivetyttäviä särstävän atoomin asemaan.

Vasta suurliikkeinä kykenevät osuuskaupat turvaamaan jäsentensä etuja yksityisyrityksiin rajatonta riistohalua vastaan. Ainoastaan suuret osuuskaupat, jotka ovat ottaneet haltuunsa tavarain jaon kaupungissa ja lähiseuduilla, voivat menestyksellä asettaa erikoismyymälät ruoka-, kangas-, rihkama- ja nahkatuotteiden jakoa varten ja hoitaa tavaraain ostoa ja säilytystä ensiluokkaisella ja ostajille edullisella tavalla. Sen sijaan että pienet kaupat pysyvät tukkuliikkeiden täydellisen holhous- ja kynnimisvallan alla, saatavat suuret osuuskaupat, joitten tavaravälitys on yhtä iso kuin monien tukkuliikkeiden, vapautua noista rasittavista välikäsistä ja tarpeettullen ryhtyä itse tuotantoakin harjoittamaan.

On siis syytä edistysmielisillä osuuskaupoilla, jotka tahtovat valvoa yksinomaan kuluttajain kuluasetuja, kaikin voimin ponnistella sitä päämäärää kohti, että osuuskaupat saadaan muodostettua suuriksi piirikaupoiksi kullakin seudulla.

K. M. Evä.

Osuuskauppojen palveluskunta.

Kysymys osuuskauppojen palveluskunnan aseman järjestämisestä on tällä alalla kaikkien vaikeimpia. Ei käy kieltäminen, että osuuskaupassa löytyy työntekijöitä ja työnantajia, jotka näyttävät olevan samassa suhteessa toisiinsa kuin tavallisissa kapitalistisissa liikkeissä. Ero yksityisten kapitalistien ja osuuskauppojen työntekijäin välillä on kuitenkin ilmeinen. Yksityinen kapitalisti voi näet aina esiintyä jyrkässä vastakohtaisuudessa käyttämällä työntekijöitä vastaan, koska hänen ja näitten edut aina ovat vastakkaisia; sillä minkä toinen voittaa, sen kadottaa toinen. Mutta osuuskaupassa, jossa työntekijäkin on osallinen voitosta ja jossa hän itse muitten kanssa välillisesti valitsee työnsä johtajain, on asian laita hieman toisenlainen, ja työnantajan ja työntekijän suhde toisiinsa kadottaa sitä enemmän jyrkkyydestään mitä enemmän yhtäläistä väkeä osuuskaupan jäsenet ovat, s. o. mitä suuremmissa määrässä he kuuluvat yhteen ja samaan puolueeseen ja heidän taloudelliset etunsa siis ovat yksinomaan tahi pääasiallisesti samat. Jotenkin sattuvasti onkin H. Kaufmann, joka älynsä nojalla tavallisesta kansakoulunopettajasta kohosi koko Saksan osuuskauppaliikkeen johtajaksi, lausunut, että osuuskaupan työväestö tavallansa on oma työnantajansa. Kuitenkin ainoastaan tavallansa — sillä että suhde ei kaikesta huolimatta ole aivan eheä, todistavat ne riitaisuudet, jotka silloin tällöin sattuvat osuuskaupan johtomiesten ja sen työntekijäin välillä, kuten esim. Parisissa leipurinammattin ja Saksassa kirjapaino- ja tupakka-ammattien alalla sekä »Elannossa» meillä. Myöntää täytyy, että tällaiset riitaisuudet ovat erittäin ikävät, koska niissä työmiehet taistelevat työmiehiä tai heidän luottamusmiehiään vastaan, ja sen takia ne useimmiten ovatkin sangen vaikeat ratkaista. Ne jättävät siitä syystä tavallisesti jälkeensä ainakin joksikin aikaa ikävät muistot, joita ei niin kohta unohdeta, kuten aina silloin, kun veli nousee taisteluun veljeä vastaan. Tavallisesti nämä riitaisuudet johtuvat siitä, etteivät riidan nostajat aina tarkoin pidä mielessään, että osuuskaupatkin, vaikka ne olisivatkin täydellisen työväestön käsissä, sijaitsevat keskeillä nykyistä kapitalistista yhteiskuntaa, jonka kirous ulottuu osuuskaupankin alalle ja lamauttaa sen toimintaa.

On olemassa kaksi vastakkaista suuntaa, kun on kysymys, miten osuuskaupan tulee suhtautua sen palvelusväkeen ja tämän palvelusväen vastustukseen. Toinen niistä on se, että pitäisi antaa melkein kaiken sen, mitä palveluskunta vaatii, koska se ei muka vaadi liikkoja, ja että sen sijaan olisi luotettava siihen, että suuremmat edut korvataa työn voimaperäisyyden kasvamisella, varsinkin kun osuuskaupan työläisiä on innostuttamassa luokkayhteisyyden aate. Toiselta puolen taas väitetään, että niinkuin osuuskauppa myy tavallisista käypähinnoista, sen tulee myöskin pysyä, mitä tulee palveluskunnalle myönnettäviin etuihin, niissä puitteissa, jotka ympäröivä kapitalistinen järjestelmä määrää. Mitä ensimmäiseen väitteeseen tulee, sopii huomauttaa, että työn voimaperäisyys, joka tosiaan kaikessa työssä on suunnattoman tärkeä tekijä, ainoastaan vähitellen kussakin työntekijässä kasvaa, ja ettei osuuskaupan, varsinkin jos se on pääasiallisesti työväestön käsissä, sovi sangen kovasti rasittaa työväkeänsä, kuten moni yksityinen kapitalisti tekee nykyään Taylorin järjestelmän mukaan. Ja mitä luokkatietoisuuden innostamaan henkeen tulee, niin on sillä kyllä erinomaisen suuri merkitys työväestön johtamisessa osuuskaupassa. Mutta ei siltikään sovi vaatia mahdolltomuuskia. Voisihan silloin myöskin sanoa, että osuuskaupan palveluksessa olevan henkilön tulee yhteisen hyvän takia tehdä työssänsä tavallista alemmasta palkasta, kuten tosiaan västistä nähdäänkin työväen omien yritysten pystyynpanossa.

Mutta ei myöskään sovi vaatia, että osuuskaupan palveluskunta tekisi tehtävänsä niin vähästä palkasta kuin kilpailun käydessä nittä palvelukseen voi saada, kuten asianlaista on yleensä yksityisten kapitalistien työmaille. Sillä mikä pääasiallisesti työväen hallussa oleva yritys se olisi, joka pitää omaa kansanluokkaansa sillä elämisen rajalla, joka monasti vain hieman kohoaa hengissä pysymisen yläpuolelle. Ja huomioonotettava on myöskin, että palvelusväelle annettujen suuremmat edut ylipäänsä tuovat osuuskauppojen palvelukseen parhaimmat työvoimat ja siten melkoisesti edistävät niiden menestymistä.

Jotta osuuskaupan ja sen palveluskunnan suhde toisiinsa sopivalla tavalla järjestyisi, vaaditaan osuuskaupan jäseniltä ja palveluskunnalta suurta ymmärtäväisyyttä. Jos osuuskaupan jäsenet katsovat pääasialliseksi, että he saavat suuria voitto-osinkoja kaiken muun kustannuksella, ei tietysti voi kohtottaa palveluskunnan elämäntasoa. Ilmeistä on myöskin, ettei osuuskaupan palveluskunta saa vaatia mahdolltomuuskia. Sillä mitä hyötyä siitä on, että yhteinen liike menee kumoon ymmärtämättömien vaatimusten takia, kun kapitalistisen järjestelmän puitteissa toimiva osuuskauppa ei mitenkään myönnä noitten mahdolltomuuskien toteuttamista. Ymmärtää täytyy myöskin, että osuuskauppoihin nojautuva tuotanto on myöskin yhä laajennettava useampiin tuotantomuotoihin, jotta täten suurempia ryhmiä työntekijöitä riistettäisiin kapitalistien käsistä ja siten koko työväenluokan yhteiskunnallinen taso kohoaisi. Mutta tämmöinen tuotannon laajeneminen useampiin yrityksiin tietää sekä voitto-osinkojen supistumisen että palveluskunnalle annettavien etujen pysyttämisen kohtuullisten rajojen sisäpuolelle. Vaaditaan siis lyhyesti sanoen kaikenpuolisesti oman itsekäisyyden rajoittamista suuren yhteisen edun hyväksi.

Kaiken yllämainitun takia täytyy löytää joku välittävä menettely osuuskaupan ja sen palveluskunnan etujen suhteen. Tämä olisi sellainen menettely, joka palveluskunnalle, sen yksityisille jäsenille myöntää niin suuria etuja kuin koko osuuskaupan yhteinen etu suinkin sallii, s. t. s. että osuuskauppa hyvitää palveluskuntansa niin kuin saman suuruiset paraimmat ja silvoimmat kapitalistiset liikkeet, ja jos suinkin mahdollista, vieläpä hieman ylikin tämän määrän. Mutta erittäin tarkasti on valvottava, että asianomainen osuuskauppa ja kyseessäoleva kapitalistinen liike ovat jotenkin tasaväkisiä ja yhtä kilpailukykyisiä, sillä pieni osuuskauppa ei tietysti voi tässä suhteessa kilpailla suuren kapitalistisen liikkeen kanssa. Tässä suhteessa on pääasiallisesti silmälläpidettävä, että osuuskaupat tarkoin noudattavat ainakin niitä tarifeja ja minimi- (alimpia) vaatimuksia, joita ammattiyhdistykset ja ammattiliitot ovat säätäneet. Vielä tulee tietysti osuuskauppojen olla ostamatta tavaroitaan semmoista liikkeistä, jotka tavalla tai toisella polkevat työväen elämäntasoa, ja päinvastoin suosia semmoista tuotanto- ja kauppalikkeita, jotka kaikinpuolin kohtelevat työväkeänsä ja palveluskuntansa ihmisarvoisella tavalla. Nämä vaatimukset esitettiin m. m. Saksan ammattiyhdistyskongressissa Kölnissä v. 1905 ja kansainvälisessä sosialistikongressissa Köpenhaminassa v. 1910. Ja ilmeistähan onkin, että käypä osuuskaupalle mahdolltomaksi kilpailun vuoksi korottaa palveluskuntiansa elämäntasoa, jos ne edistävät sellaisia kapitalistisia liikkeitä, jotka tätä samaa elämäntasoa polkevat, ja että he siten tekevät myöskin mahdolltomaksi ammattiyhdistysliikkeelle ajaa takaa sen varsinaista tarkotusperää eli työläisten elämäntason kohottamista taistelussa kapitalisteja vastaan. Muuten on tietysti parasia, että kaikki palveluskunnalle myönnettävät edut järjestetään yhtiöisten periaatteitten mukaan niin ettei toisia palve-

K. K:n jäsenosuuskauppojen ensi tehtävät.

- 1) Lähetettävä Keskushitolle 2 kappaletta sääntöjä;
- 2) samoin 2 kappaletta vuosikertomuksia ja muita julkaisujaan kaikilta vuosilta, mikäli jällellä on;
- 3) ne kaupat, jotka eivät vielä ole tehneet, lähetettävä samalla 2 kpl. pöytäkirjan otetta siitä päätöksestä, jolla kauppa päätti liittyä Keskushittoon jäseneksi;
- 4) järjestettävä heti käytin *Kuluttajain Lehden tilausten kerdys*;
- 5) otettava tulevan vuoden menoaarvioon riittävä määräraha ilmoittamista varten *Kuluttajain Lehdessä* (huom. perustavan kokouksen päätös);
- 6) lähetettävä Kuluttajain Lehden tilaukset Keskushittolle joulukuun lopussa; sen jälkeen voi lähettää lisätilauksia;
- 7) lähetettävä Keskushittolle tammikuun kuluessa K. K:n vuosimaksu, laskien 30 penniä siltä jäsenmäärältä, mikä kaupassa on kuluvaan joulukuun 31 p:nä (kts. sääntöjen 11 §).

Osuuskauppojen johtajat ja hallitukset huolehtinevat, että edellämainitut tehtävät aikanaan suoritetaan.

Keskushittion konfforin ja Kuluttajain Lehden osoite on: Helsinki, Eläintarhantie 1.

luskunnan jäseniä suosita toisin, toisia taas syrjäytetä. Mutta sen ohessa täytyy tietysti antaa paikallisten olosuhteiden jossain määrin vallita ja antaa näitten mukaan pienempiä lisä, jotka luonnollisesti voivat johtua kalliimmista elantokustannuksista ja muusta semmoisesta. Ja vaikka prof. Ozycki'n väitteessä epäilemättä on perää, ettei ole mitään syytä palkata henkistä työtä suuremmalla korvauksella kuin ruumiillista, niin täytyy kuitenkin osuuskaupankin alalla ainakin toistaiseksi henkisen työntekijän väit korvata korkeammin, vieläpä suhteellisesti melkoista korkeammin kuin ruumiillisen työ, sillä on epäilemättä vielä sangen vaikeata saada kykeneviä johtomiehiä henkisen työn puolella, ja niiden johdosta riippuu kuitenkin hyvin suuresta määrin liikkeen menestys. Kokemus Saksasta ja muista kuluista näyttää tämän toimenpiteen aivan välttämättömäksi.

Jos kaikista huolimatta siltäkin synnyy erimielisyyksiä osuuskaupan johtomiesten ja palveluskunnan välillä, ovat nämä riitaisuudet ratkaistavat kaikessa hiljaisuudessa sovinto-oikeuden kautta, jonka lausunto on lopullinen. Sovinto-oikeus voi olla pysyvänen lautakunta, jonka osuuskauppojen yleinen kokous joka vuodeksi asettaa.

Mutta paras keino palveluskunnan elämäntason korottamiseksi on epäilemättä osuustoiminnan laajentaminen yhä laueampiin piireihin eli toisin sanoen sen jäsenmäärän kartuttaminen ja sen ostomäärän kohottaminen. Mitä laajemmalle osuuskaupan vaikutus ulottuu, sitä paremmin voi se palkata palveluskuntansakin, sitä parempia elämisehtoja voi se sille myöntää. Kun liikkeen voitto lisääntyy, liikenee siitä tietysti yhä suurempia summia millekin. On sen takia jokaisen työläisen sula velvollisuus koettaa edistää sitä osuuskauppaa, jonka jäsenenä hän on, siten että hän koettaa hankkia sinne yhä uusia jäseniä ja uusia ostajia. Ja tämän hän luonnollisesti tekee sitä suuremmalla mielihyvällä, mitä enemmän hän tuntee itsensä solidaariseksi osuuskaupansa kanssa ja siihen kiinnitettyksi. Tämä tunne herää hänessä yhä elävämäksi, jos hän tietää, että suurin osa hänen osuuskaupansa jäsenistä on hänen hemmelmolaisiaan, että heitä elähyttää sama ylevä aate kuin häntäkin, nim. että osuustoiminta-aate sekä on mahtava välikappale työväestön vapautustalustelussa, välikappale joka yhteydessä muitten kanssa vie suuren toivottuun lopputulokseen.

23. 9. 16.

N. R. al Ursin.

K. K:hon liittyneet osuus- kaupat.

Tähän saakka liittynyt 110 kauppa, josta maamme kehittyneimmät ja suurimmat osuuskaupat.

Liittynneiden kaupain jäsenmäärä on n. 74,000 ja liikevaihto vähintään 65,000,000 markkaa.

Kulutusosuuskuntien Keskusliiton synty on tapahtunut menestyksellisesti ja varmasti. Jo alusta alkaen on K. K:sta muodostunut vanikka, Suomen voimakkaampiin osuuskauppoihin nojautuva kuluttajain keskusjärjestö.

Seuraavassa esitetään tieman tilastoja K. K:hon liittyneistä kaupoista. 93:sta kaupasta on saatu toimitettua kyselyn kautta tieto jäsenmäärästä viime lokakuun lopussa ja myynnistä kuluvan vuoden 10 ensimmäisen kuukauden aikana. 7:stä kaupasta on tiedot viime vuodelta. Näiden 100:n kaupan lisäksi, jotka ovat antaneet K. K:lle tiedon liittymisestään, on 10 sellaista kauppa, joiden sanomalehdet ovat kertoneet K. K:hon liittyneen, mutta joilta ei virallista tietoa ole vielä tullut.

Nämä 110 kauppa on seuraavassa jaettu eri ryhmiin.

a) K. K:n perustavassa kokouksessa edustetut kyselykaavakkeen palauttaneet kulutusosuuskunnat:

	Jäsen- luku 1916	Myynti 1/1-10/10 1916 Smk.
Alavuden o.k.	300	174,470
Antrean o.k.	1,213	861,625
Enson o.k.	800	647,368
Eurajoen os.l.	117	104,970
Finlayson ja Kump. tv. o.k.	1,475	890,063
Forssan osuusleipomo	383	109,669
Halikon o.k.	750	669,639
Haukiputaan o.k.	395	335,465
Heikilän o.k.y.	1,362	853,377
Hietolan o.k.	1,036	757,925
Holakan o.k. «Alku»	196	196,600
Hyvinkään o.k.	1,400	1,199,559
Hämeikosken o.k.	310	205,948
Högforsin työv. o.k.	560	333,192
Isälmen työv. o.k.	1,280	709,695
Janakkalan o.k.	190	239,239
Jokioisten o.k.	290	178,000
Joutsenon o.k.	370	186,193
Juustilan o.k.	97	330,000
Järvenpään o.k. «Perhelä»	127	187,500
Kajaanin o.k.	800	486,203
Karis andelsk.	675	322,783
Kausalan o.k.	306	280,803
Kemin o.k.	817	492,261
Kintariden o.k.	277	205,000
Kivensaavan o.k.	1,027	1,448,137
Korian o.k.	146	189,328
Kosken työv. o.k.	3,102	1,910,205
Kuopion työv. o.k.	1,150	505,527
Kuusankosken o.k.	470	233,423
Kymintehaal. o.k.	1,950	813,724
Kyrön o.k.	280	204,450
Kyröskosken o.k.	524	225,244
Kytäjän o.k.	172	224,693
Lahden o.k.	370	349,072
Lappeenrannan työv. o.k.	561	520,500
Lauhan o.k.	296	189,236
Malmi o.k.	556	479,518
Mathildedalin o.k.	207	181,907
Messukylän o.k.	416	348,159
Mikkelin työv. o.k.	585	541,781
Naarajoen Työjärven o.k.	94	72,000
Niemen työv. o.k.	88	120,000
Nokian o.k.	210	208,970
Nurmin o.k.	204	235,621
Oriveden o.k.	303	324,554
Os.k. Mäki Matti	277	590,841
Os.l. Elanto	11,380	10,659,431
Orilu o.k.	3,087	2,751,114
Paraisten työv. o.k.	156	266,272
Pellavtehtaan työv. o.k.	2,285	1,070,386
Perkjärven o.k.	410	335,763
Pietarsaaren työv. o.k.	970	423,845
Pihlavan työv. o.k.	328	140,646
Pöjo andelsk.	506	300,000
Porin työv. o.k.	2,894	1,556,872
Pöytäkätilän o.k.	750	466,363
Raahen o.k.	271	246,683
Rajaseudun o.k.	596	796,544
Rakkolanjoen työv. o.k.	180	277,075
Rauman o.k.	1,150	1,112,697
Ruonlänken o.k.	347	122,599
Rutolan työv. o.k. «Toivo»	441	435,464
Simppeleen työv. o.k.	412	215,368
Sippulan Mämmälän o.k.	322	294,041
Suolahden o.k.	156	133,000
Sydänmaan o.k.	113	107,951

Säkylän o.k.	337	179,927
Taalintehtaan o.k.	350	449,592
Tampereen työv. o.k.	1,500	658,258
Tirvan o.k.	211	193,449
Tolks andelsk.	125	117,667
Turun työv. o.k.	2,250	1,276,000
Työv. o.k. Onni	930	761,470
Työv. o.k. Tippi	792	472,826
Vaasan työv. o.k.	1,583	826,462
Varkauden työv. o.k.	950	545,591
Viipurin os.l.	1,758	2,507,562
Vilppulan o.k.	180	320,753
Voikan o.k.	892	669,871
Yläneen os.l.	416	270,685
Ypäjän kk. o.k.	319	167,013

Yhteensä 82 osuusk. 67,861 52,003,582

b) Kyselykaavakkeen palauttaneet edusta- maton osuuskaupat.

	Jäsen- luku 1916	Myynti 1/1-10/10 1916 Smk.
Hinnerjoen o.k.	160	110,644
Johanneksen kk. o.k.	150	118,000
Kymäläisten o.k.	457	329,410
Köyliön o.k.	375	193,043
Leppävirran o.k.	747	435,158
Myllykosken o.k.	180	250,633
Myllykylän o.k. Puntari	56	18,134
Nautajärveläisten o.k.	95	96,000
Os.k. Imatra	453	448,643
Oulokummun o.k.	236	140,000
Pohjois-Nilsin o.k.	201	60,233

Yhteensä 11 osuusk. 3,110 2,199,893

93 kyselykaavakkeen palauttaneen osuuskaupan jäsenluku oli siis lokakuun lopussa 70,971 ja kuluvan vuoden kymmenen ensimmäisen kuukauden myynti 54,203,475 mk., mikä merkitsee vähintään 65 miljoonan vuosimyynnin.

c) K. K:n perustavassa kokouksessa edustetut kyselykaavakkeen palauttamattomat osuuskaupat.

Seuraavassa seitsemässä kaupassa, jotka eivät ole palauttaneet kyselykaavaketta, on tähän tilastotietoon esitykseen otettu jäsenmäärä ja myynti v. 1915.

	Jäsen- luku 1915	Myynti v. 1915 Smk.
Andelshandel Sägrevet	195	101,548
Jokelan o.k.	207	226,463
Kavolan Rautajärven o.k.	47	49,152
Koiviston Keskisaaren o.k.	81	65,658
Korkeakosken o.k.	400	410,310
Läskelän työv. o.k.	60	29,604
Viipurin ruokalaosuusk.	?	?

Yhteensä 990 882,735

Edellä esitettyjen 100 kulutusosuuskunnan lisäksi ovat seuraavat 10 osuuskuntaa sanomalehtiurien mukaan päättäneet liittyä Kulutusosuuskuntien Keskusliittoon.

Härvelän o.k., Härvensalmen o.k., Hurukse-
lan o.k., Kuoraveden o.k., Kyläsaaren o.k., La-
puan työv. o.k., Orpään o.k., Os.l. Tuotanto
(Tampere), Osuuskunta Ruokala (Vaasa) ja
Vätsilän työv. o.k.

Näiden 10 osuuskunnan jäsenmäärä oli v. 1915 lopussa 1,867 ja myynti 1,821,932 mk.

K. K:hon liittyneiden 100 kulutusosuuskun-
nan jäsenluku oli edellä esitettyjen tietojen
mukaan ainakin 71,961. Tähän tulee lisäksi
viimeksi mainittujen 10 kaupan jäsenmäärä,
jonka kanssa liiton koko jäsenluku tekisi noin
74,000.

Huomattavaa on vielä, että osuuskauppojen
jäsenistö on kuluneen marraskuun ajalla sa-
nomalehtiurien tietojen mukaan edelleen huo-
mattavasti kasvanut, niin että luku 74,000 on
pikemminkin liian alhainen kuin liian korkea.
Kuluvan vuoden myynti on todennäköisesti
65 ja 70 milj. markkaa.

Jotkut noista kaikkiaan 110 osuuskunnasta
ovat syyskokouksissaan päättäneet kuulua
joko osittain tai kokonaan sekä vanhaan
Osuuskauppojen liittoon että Kulutusosuu-
skuntien Keskusliittoon.

Osuuskauppojen jäsenet!

Muistakaa ilmoittaa kaupallenne ni-
menne ja osoitteenne, saadaksenne
Kuluttajain Lehden vuodeksi 1917.

K. K:n tarkoitusperät.

Ne yleiset tarkoitusperät, joihin Kulutus-
osuuskuntien Keskusliitto toiminnallaan pyr-
kii, ovat liiton sääntöjen 3—4:ssä §:ssä mää-
ritelty seuraavasti:

«Keskusliitto on itsenäinen valtiollisin ja
uskonnollisin liikkeisiin nähden.

Keskusliiton tarkoituksena on:

- 1) koota ja järjestää Suomen kulutusosuu-
skuntien ajamaan ja puoltamaan yhteisiä etu-
jaan ja toimia niiden yhdyssiteenä;
- 2) kehittää osuuskauppaliikettä levittämällä
osuustoiminnallista, taloudellista ja yhteiskun-
nallista valistusta kuluttajain ja etenkin vä-
häväraisien kansainuokan keskuudessa;
- 3) edustaa ja valvoa osuuskauppaliikkeen
ja kuluttajain etuja yleensä, myöskin talous-
poliittisissa kysymyksissä.

Näiden tarkoitusperiensä toteuttamiseksi
Keskusliitto:

- 1) perustaa uusia ja kehittää ennestään
toimivia kulutusosuuskuntia;
- 2) harjoittaa suullista agitointityötä;
- 3) järjestää osuustoiminnallista luento- ja
opetuskursseja;
- 4) julkaisee osuustoiminnallista sanomaleh-
tensä sekä osuustoiminnallista ja yhteiskunnal-
lista kirjallisuutta;
- 5) antaa osuuskuntien hoitoa sekä oikeu-
dellisia asioita koskevia neuvoja;
- 6) avustaa osuuskuntia henkilökunnan va-
linnassa;
- 7) pyrkii kehittämään osuustoiminnallisia;
8) edistää kulutusosuuskuntien henkilökun-
nan ammatillista kehittämistä ja järjestäyty-
mistä sekä toimii työehtosopimuksia ja työ-
oloja koskevissa kysymyksissä välittäjänä
osuuskuntien ja ammatillisten järjestöjen vä-
lillä;
- 9) pyrkii kehittämään osuuskauppaliikkeen
ja ammatillisen työväenliikkeen välisiä suh-
teita.

Veivät köyhän ainoan karitsan.

Vanha biblian tarina kertoo kahdesta miehestä
yhdessä kaupungissa, joista toinen oli rikas, toinen
köyhä. «Rikkaalla oli aivan paljon lampaita ja
karjaa. Mutta köyhällä ei ollut kuin yksi vähäinen
karitsa, jota söi hänen leipäpalastansa, joi hänen
juoma-astiansa ja maltoi hänen syössinsä.
Mutta koska rikkaalle tuli vieras, ei hän reskinut
ottaa omista lampaistansa, vaan otti köyhän mie-
hen ainoan karitsan ja valmisti siitä vieraalensa
aterian.»

Vaan tarvitsenko tällaisia tarinoita hakea bib-
liasta tai edes vanhan testamentin ajoilta! Tapaa-
han niitä omalta ajaltamme, omasta keskuudestam-
me. Ovathan porvarien vallapyrykset S. O. K:ssa
aivan kirjallisuuden tarina köyhän ainoasta lam-
pasta.

Työväki perusti S. O. K:n, hoiti ja vaali sitä ja
sai sen menestymään. Porvareilla oli satoja omia
kukoistavia liikkeitä, suuria tukkukauppoja ja muu-
ta samanlaisia. Mutta kun heille tuli väkän ja hy-
vien virkapakkien näkky, eivät he tyytyneet kaik-
keen siihen hyvytyteen, mitä heillä oli yllin kyllin
omissa liikkeissään, vaan he tulivat ja anastivat
vähäväkisten ainoan tukkuliikkeen, aikoen laittaa
aterioita näille miljoonille, joita työväki ei enää
koonnut.

Vaan olisiko työväki tehnyt jotakin tällaiseen
edes pienimmällä tavalla vivahtavaa, olisi porva-
rien viha julmistunut, ja kaiken hyvän nimessä he
olisivat julistaneet, että se mies, joka vääräydellä
vel toisen lampaan, on kuoleman oma. Mutta kun
he itse ovat tämän kaiken tehneet, on heidän mie-
lestänsä kaikki ninkuin olla pitääkin.

Mitenkä paljon porvarit vaikoivatkaan, ettei
työväki ymmärrä taloudellisen elämän välttämät-
tönsä lakeja ja ettei siinä ole edesvastuuntuntoa.
Näitä molempia työväki olisi voinut oppia omassa
liikkeessään. Mutta tämän oppitilaisuuden porva-
rit riistivät. Vaan siitä he eivät tehneet onnekseen.
Kärsitty vääräys on työväessä synnyttävä siive-
lisiä suuttumusta ja antava sille uutta voimaa taist-
elussa näitten tarkoitusperien hyväksi, jotka se on
ottanut ohjelmaansa.

Puolueeton.

Rettigin on aina paras!

Sentakia että:

- 1:o Raakatavara on valikoitua
- 2:o Valmistus huolellista
- 3:o Lajittelu kauttaaltaan tasaista

Sikarit:

Rita Bahara-Bat, Grandios,
QUALITET,
Cigarillos N:o 10 & 12, Iris,
El Mundo, Radioso y.m.

Savukkeet:

Klubi-sarja, Malta, Elegant,
Matti, Klubi N:o 25, Kansa,
Aino, Rajavahti,
y.m.

Kartuositupakka:

Gellen Vaakuna, Kasakka,
Proberari, Tähti-Prob., M.T.Poltat,
Känpä, Mahorkka I & II y.m.

Nuuska:

Paras Rappe, Rettigin N:o 1,
Rettigin Extra, Rettigin Karkea,
Ord. N:o 1, Tähtinuuska y.m.

P. C. RETTIG & Co

Viipurin Työväen Ruokala-Osuuskunta p.l.

Ruokalat ja Kahvilat

Viskaalinkatu 6. Puhelin 14 96.
Pajakatu 1. " 12 29.

Tarjoillaan ruokaa annoksittain.

LEIPOMO Tiiliruukki, Annankatu 22.

RUOKATAVARAKAUPPA Karjalankatu 10.

KOTIMAAN UUTISIA

K.K:n aluejärjestöt.

Nimitetään osuuskauppaliitoksi eikä piireiksi.

Rajat eroavat jonkun verran entisistä piirirajoista. Kokonaan uusi on Keski-Suomen osuuskauppaliitto.

K. K:n perustava kokous päätti muodostettavaksi uuden Keski-Suomen osuuskauppaliiton ja jätti Valtuuskunnan tehtäväksi antaa K. K:n piirijärjestöille nimet, jotka riittävän selvästi eroaisivat vanhoista osuuskauppaliitosta, sekä määrätä piirien rajat.

Kokouksessaan joulukuun 4 p:nä käsitelti Valtuuskunta asiaa ja päätti, että Keskusliiton aluejärjestöjä kutsutaan **osuuskauppaliitoksi** eikä piireiksi. Kukin liitto saa nimensä pääasiassa maakuntanimien mukaan ja on liiton toimieliminä **liittokokous** ja **liittotoimikunta**. Keskusliiton liittotoimikunnan nimi muutetaan **hallinnoksi**. Muut nimitykset jäävät ennalleen.

Osuuskauppaliittojen nimet ja rajat päätettiin seuraaviksi:

I. Uudenmaan osuuskauppaliiton

alueen raja kulkee lännessä pitkin läänin rajaa, pohjoisessa Lopen, Janakkalan ja Kosken (H. L.) pohjoispuolitse ja siitä etelään kääntyen Kärkölän, Mäntsälän, Pukkilan, Askolan ja Porvoon pitäjän itäpuolitse.

II. Varsinais-Suomen osuuskauppaliiton

alueen raja kulkee idässä pitkin Uudenmaan läänin rajaa ja siitä edelleen Somerniemen ja Tammelan itäpuolitse, Tammelan, Humppilan, Metsämaan, Alastaron, Yläneen, Karjalaitilan ja Uudenkirkon (T. L.) pohjoispuolitse mereen.

III. Satakunnan osuuskauppaliiton

alueen raja kulkee etelässä pitkin edellisen pohjoisrajan aina Hämeen läänin rajaan asti kääntyen siitä pohjoiseen suuntaan, niin että alueen rajapitäjiksi idässä tulevat Punkalaidun, Sammaljoki, Kikka, Kikoinen, Lavia, Jämsijärvi ja Karvia ja seuratien pohjoisessa läänin rajaa.

IV. Hämeen osuuskauppaliiton

alueen raja kulkee etelässä pitkin Uudenmaan osuuskauppaliiton ja Varsinais-Suomen o.k.liiton sekä lännessä Satakunnan o.k.liiton rajaa pitkin, pohjoisessa kulkee se Parkanon ja Virtain pohjoispuolitse kääntyen sieltä kaakkoon ja etelään, jolloin alueen rajapitäjiksi tulevat Ruovesi, Viippula, Mänttä, Kuorevesi, Längelmäki, Eräjärvi, Kuhmalahti, Luopioinen, Tuulos ja Lammi.

V. Keski-Suomen osuuskauppaliiton

alueen raja kulkee lännessä pitkin edellisen itäistä rajaa ja siitä pohjoiseen Ääsrin, Pylkömäen, Karstulan, Kivijärven ja Kimmulan länsipuolitse Oulun läänin rajaan ja siitä pitkin Kuopion läänin rajaan, jota seuratien se kulkee aina Hankasalmeen saakka ja siitä Särkin pitäjän, Toivakan, Leivonmäen, Joussan, Hartolan ja Sysmän itäpuolitse ja Padasjoen eteläpuolitse Hämeen o.k.liiton rajaa.

VI. Etelä-Pohjanmaan osuuskauppaliiton

alue rajottuu etelässä Satakunnan ja Hämeen o.k.liittojen ja idässä Keski-Suomen alueeseen ja pohjoisena rajana on Oulun läänin raja.

VII. Pohjan osuuskauppaliiton

alueeseen kuuluu Oulun lääni Kajaanin kihlakuntaa lukuunottamatta.

VIII. Savon osuuskauppaliiton

alueen läntinen raja kulkee pitkin Pohjan ja Keski-Suomen o.k.liittojen alueen itäistä rajaa aina Kangasniemeen saakka, siitä tämän, Haukivuoren, Virtasalmen ja Rantasalmen eteläpuolitse ja edelleen Kangaslammen, Heinäveden, Tuusniemen, Kaavin, Nilsin ja Rautavaaran itäpuolitse.

IX. Kymenlaakson osuuskauppaliiton

alueen raja kulkee lännessä Uudenmaan, Hämeen ja Keski-Suomen o.k.liittojen alueiden itärajaa ja pohjoisessa Savon o.k.liiton alueen etelärajaa pitkin sekä idässä Juvan, Anttolan, Ristinan, Suomensuomen, Savitaipaleen, Valkealan, Luumäen, Michikkälän ja Vehkalahden itäpuolitse.

X. Karjalan osuuskauppaliiton

raja kulkee lännessä edellisen itärajaa pitkin sekä Sulkavan ja Sämingin pohjoispuolitse ynnä Kerimäen, Parikkalan ja Kurkijoen koillispuolitse.

XI. Itä-Karjalan osuuskauppaliiton

alue rajottuu lännessä edelliseen ja Savon o.k.liiton alueeseen.

Nämä rajat ovat voimassa seuraavaan edustajakokoukseen, jossa niihin voidaan tehdä muutoksia.

K. K:n valtuuskunta

kokoontui ensimmäiseen kokoukseen heti perustavan kokouksen päätyttyä marraskuun 13 p:nä.

Tällöin valitsi valtuuskunta puheenjohtajakseen Väinö Tannerin ja varapuheenjohtajaksi K. F. Hellstenin.

Hallinnon kotipaikaksi määrättiin Helsinki.

Hallintoon valittiin jäseniksi Matti Paasivuori, Toivo Salmio, Erl. Aarnio, K. V. Saxell ja Hannes Ryömä vakinaisiksi sekä varalle K. H. Viik ja Väinö Wuolijoki.

Päätettiin, että Hallinnon jäsenille ei toistaiseksi makseta palkkiota.

Keskusliiton sihteeriksi valittiin Osuusliike Elannon kirjallinen sihteer, toimittaja Väinö Hupli.

Päätettiin, että Keskusliitto laskee toimintansa alkaneeksi perustavasta kokouksesta lähtien.

Kun kysymys osuuskauppaliitteen rahavarojen, arkistojen ja kirjastojen jaosta oli jäänyt K. K:n perustavassa kokouksessa loppuun käsittelemättä, päätti valtuuskunta, että mahdollisissa neuvotteluissa vastapuolen kanssa K. K:n vaatimuksina on: 1) että jällellä olevat piirien rahavarat jaetaan siinä suhteessa kuin asianomaisten piirien osuusliikkeet ovat jäsenmaksuja v. 1916 suorittaneet; 2) että arkisto ja kirjasto jäävät sille ryhmälle, millä on äänten enemmistö siinä osuuskauppaliiton kokouksessa, missä oli ratkaistavana piirin suhde K. K:hon; ja 3) että mikäli arkistossa ja kirjastossa on useampia kappaleita, yksi niistä on annettava toiselle ryhmälle, jolle myöskin on myönnettävä oikeus saada otteita ja

jäljennöksiä ennen eroa syntyneistä asiakirjoista.

Tällaiseen järjestelyyn suostutaan siinä tapauksessa, jos vastapuoli puolestaan suostuu siihen koko maassa, s. o. niissä piireissä, missä se on enemmistönä.

Toiseen kokoukseen kokoontui Valtuuskunta joulukuun 4 p:nä.

Kuluttajain Lehden toimittajaksi valittiin «Osuuskauppaliiton» toimittaja, maisteri J. V. Keto.

Kuluttajain Lehden toimitus päätettiin muodostaa siten, että päätoimittajana on Keskusliiton sihteer, toimitussihteerinä ja vastaavana toimittajana valittu toimittaja ja toimituksen neuvottelevina jäseninä Valtuuskunnan ja Hallinnon puheenjohtajat.

K. K:n osuuskauppaneuvoksi valittiin sos.-dem. Raittiusliiton järjestävä sihteer Heikki Ahmala, varalle piirisihteer Jukka Tuomikoski.

Neuvontakuluista päätettiin, että neuvojaa pyydyntyn piiri maksaa matkakulut ja päivärahan. Tehdyistä anomuksesta voi Hallinto kuitenkin joko osaksi tai kokonaan vapauttaa piirin korvaamasta noita kustannuksia, jos piirin rahavarat eivät sitä salli.

Asetettiin 5-henkinen valiokunta valmistamaan yksityiskohtaisesti kysynnystä oman tavaraliikkeen perustamisesta.

K. K:n aluejärjestöjen nimien ja rajojen määrittämisestä on uutinen toisessa paikassa lehteä.

Vaasan Työväen Osuuskauppa

on, kuten niin monet muutkin työväen osuuskauppat, edistynyt ripeästi tämän vuoden aljalla.

Jäseniä on tämän vuoden aljalla liittynyt yli tuhannen, ollen jäsenmäärä nyt jo yli 1,800 ja vuosimyynti tulee kohoamaan yli miljoonan markan. Oma talo ostettiin osuuskunnalle syksyllä. Talossa on nyt osuuskunnan päämyymälä. Rakennukseen tuflaan ensi kesän aljalla laittamaan ajanmukainen lämmitys laitteisto eri osastoineen.

Uusia myymälöitä on aikomus pikakoivavata useampiakin. Niistä ehkä 2 kaupunkiin, 1 Vaskiluotoon ja 1 Vanhaan Vaasaan, jonne myymälän avaaminen on ollut jo viime kesästä saakka vireillä, mutta sopivan luoneustun puutteesta on se lykkääntynyt.

Uusia aloitteita suunnittelee hallitus parhailaan. On aikomus ruveta lähitulevaisuudessa kokeilemaan maa- ja karjalouden alalla. Aluksi luonnollisesti pienemmissä määrässä, jota liikkeen laajetessa tullaan sitä mukaa kehittämään. Tähän ollaan nyt jo suorastaan pakotettuja, jos osuuskauppa todella tahdot jäsentensä elintarpeiden saantia helpottaa.

Uutta osuuskauppaa puuhaavat Vaasan »puolueettomat». Säännöt on jo vahvistusta saamassa. Hankkeen näkyvimpinä alkupaajoina ovat kaupungin ruotsinkieliset herraskaiset, joille kielikysymys omaan sanahansa mukaan kuuluu olevan tässäkin asiassa niin ratkaiseva, että täytyy lähteä perustamaan toista kauppa, huolimatta siitä, että Vaasan Työväen Osuuskauppa on kaksikielinen. Suomettarelainen »Vaasa»-lehtikin on heti rientänyt lausumaan uuden tulokkaan terve-
tuukseksi. Miten kaukana tästä hommasta lienee S. O. K:n herrojen sormet, ei ole vielä tiedossamme.

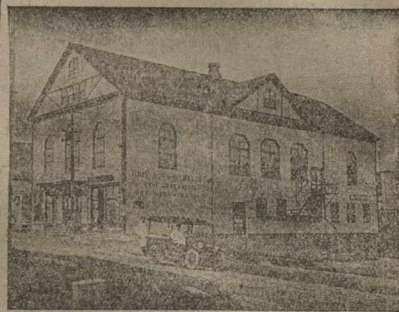
Toivottavasti Vaasan Kuluttajat, niin suomen, kuin ruotsinkielisetkin oivaltavat mistä on kysymys, eivätkä anna vetää itseään nenästä. Liittymällä entistä suurempina joukkoina Vaasan Työväen Osuuskauppaan, tekevät Vaasan kuluttajat parhaimman palveluksen itselleen.

Värtsilän työväen osuuskauppa.

Porvarien valtausyritys epäonnistunut.

Itä-Karjalan suurimmassa ja elinvoimaisimmassa osuusliikkeessä, Värtsilän osuuskauppassa on jo jonkun aikaa ollut vireällä kysymys sääntöjen muuttamisesta. Ehdotettujen uusien sääntöjen mukaan muutettaisiin m. m. liikkeen nimi Värtsilän työväen osuuskauppaksi. Osuuskunnan kokouksessa viime syysk. 17 p:nä tuli sääntöjen muutosehdotus hyväksytyksi. Samassa kokouksessa päätti osuuskunta myöskin erota Osuuskauppojen liitosta ja yhtyä silloin perustettavana olevaan Kulutusosuuskuntien Keskusliittoon sekä tilata Kuluttajain Lehden kaikille niille jäsenilleen, jotka eivät sitä kieltäytyä vastaan ottamasta.

Kokouksessa lienee kuitenkin tapahtunut

Eräs Amerikan suomalaisten osuuskauppa.

joitakin muotojen syrjäytyksiä, koska muutamat osuuskunnan jäsenet ovat kokouksen päätöksistä Kuopion läänin kuvernööriin valittamalla panneet tämän kieltämään kokouksen päätöksen täytäntöön panemisen.

Asiain jouduttua tälle tolalle, ei Värtsilän osuuskauppa esim. voinut olla edustettuna K. K:n perustavassa kokouksessa. Viikkoa myöhemmin eli marrask. 19 p:nä oli osuuskunnalla uusi kokous, jossa oli uudelleen esillä sääntöjen muuttamisasia sekä kysymys K. K:hon liittymisestä ja Kuluttajain Lehden tilaamisesta.

Ennen kokousta olivat puolueettomien puoluealaisten johtajat herrat Eetu Tuovinen, Juho Laukkanen ja Arne Broberg painataneet ja luotettaville henkilöille jakaneet erikoisen julistuksen kokoukseen saapumiskehoituksineen. Julistuksessa väitettiin m. m. että edistysmieliset ovat kaupan jäsenistön keskuudessa vähemmistönä, vaikka heillä onkin ollut osuuskauppan hallinto käsissään. Suurhyökkäys piti tehtämän nyt marrask. 19 p:nä kokouksessa.

Kokous oli suurin mitä Värtsilän osuuskauppalla koskaan on ollut. Läsnä oli yli 600 jäsentä. Päätösten suorittamiseksi sääntöjen muuttamisasiassa eli nimikysymyksessä ja se päättyi edistysmielisten voittoon 464 äänellä 130 ääntä vastaan päätettiin osuuskunnan nimeksi ottaa Värtsilän työväen osuuskauppa. Puolueettomien taholta taisteltiin sellaisillaakin keinoilla kuin liikkeen eräiden myymäläin häätämiskaukuisilla. — Tämän asian ratkaisun jälkeen poistui n. s. puolueettomat kokouksesta, joka sitten päätti uudelleen yksimielisesti erota Osuuskauppojen Liitosta ja yhtyä Kulutusosuuskuntien Keskusliittoon, tilata Kuluttajain Lehden jatkaiseen perheeseen, joka ei nimenomaan halua itselleen Yhteishyvää. »Puolueettomille» annettiin oikeus kaupan kautta ilmoittautua jäseniksi vanhaan liittoon.

Samassa kokouksessa päätettiin avata kaupalle uusi myymälä Järvenpäässä.

Varsinais-Suomen osuuskauppaliitto.

Vanhasta osuuskauppaliitosta eronneiden ja Kulutusosuuskuntien Keskusliittoon liittyneiden Turun seudun osuuskauppojen edustajat olivat marraskuun 26 p:nä kokoontuneet Turkuun perustamaan uutta piirijärjestöä, sekä keskustelemaan monista uuden järjestön vastaista toimintaa tarkoittavista kysymyksistä. Sanottu uusi järjestö päätettiin perustaa, ja tehtiin samalla päätöksiä suhtautumisesta uusien osuuskauppojen perustamiseen, valistustyön järjestämisestä y. m.

Uuden piirijärjestön piiritoimikuntaan valittiin talonmestari K. F. Hellsten, toimittaja Jussi Raitio ja kirjainpitäjä Väinö Lehtonen Turusta, ja kaupanhoitajat H. Laukkanen Taalintehtaalta ja J. Leino Yläneeltä. Varajäseniksi valittiin J. Talvio Turusta ja A. Frilander Paraisilta.

Piiritoimikunta on valinnut puheenjohtajakseen K. F. Hellstenin, sihteerikseen Jussi Raition ja rahastonhoitajakseen Väinö Lehtosen.

Uuden piirijärjestön nimeksi hyväksyttiin perustavassa kokouksessa »Kulutusosuuskuntain Turun piiri», mutta kun Keskusliiton valtuuskunta sen jälkeen on päättänyt nimittää paikalliset piirijärjestöt liitoiksi, niin on piiritoimikunta muuttanut tämän uuden piirijärjestön nimen Varsinais-Suomen Osuuskauppaliitoksi, jolla nimellä sitä tästä lähtien tullaan nimitämään. Piiritoimikunta luopui myöskin entisestä nimestään ja risti itsensä Liittotoimikunnaksi, jolla nimellä sitäkin on nyt kutsuttava.

Varsinais-Suomen Osuuskauppaliiton kirjenvälho on osoitettava sen sihteerille, toimittaja Jussi Raitiolle, osoite Turku »Sosiaalistin» toimitus.

Kuinka Kuluttajain Lehtä tilataan.

Tilauslistoja

lähetetään tämän näytteenumeron mukana osuuskaupoille.

Pienemmällä paikkakunnalla toimiva osuuskauppa, joka tuntee jäsentensä osoitteet, ja joka on tilannut lehden kaikille jäsenilleen; täyttäköön jäsenluettelon mukaan tilauslistan.

Kauppa, joka ei tunne jäsentensä osoitteita tai on tilannut lehden vain sitä haluaville, jaksaa tilauslistat myymälöihinsä ja antaa myyjien tehtäväksi ilmoittaa jokaiselle jäsenelle, että hän voi ilmaiseksi saada Kuluttajain Lehden, kun ilmoittaa nimensä ja osoituksensa. Tuntumuksensa perusteella voivat myyjät myös merkitä listaan jäsenten osoitteita. Muillakin mahdollisilla tavoilla on asia koettava tehdä jäsenille tunnetuksi, esim. ilmoittamalla työväenlehdessä, missä sellaista kaupan alueelle leviää.

Useampiakin menettelytapoja on, millä kauppa voi saada jäsentensä osoitteet tietoonsa ja jäsenkuntansa Kuluttajain Lehden lukijoiksi.

Tilauslistojen ohella on kauppoille lähetetty **reklaamitauluja**,

jotka on ripustettava näkyvälle paikalle myymälöihin; sekä

kirjekaavakkeita.

Jotka kaupan konttorissa täytetään tilausta meillä lähetettäessä sen jälkeen kun tilaajaluettelot ovat myymälöistä palanneet tai ne muulla tavoin saatu täytetyiksi.

Jos nämä välineet: tilaajaluettelot, reklaamitaulut ja kirjekaavakkeet joltakin kaupalta loppuvat, saadaan niitä pyydettyä lisää.

Ellei jäsenten osoitteita

siis en mennessä saada selville ja jos kauppa haluaa pitää Kuluttajain Lehtä myymälöissään ostajain saatavana, tilataan tarpeellinen määrä lehteä kaupan osotteella. Jos kauppa on päättänyt tilata Kuluttajain Lehden kaikille jäsenilleen, mutta saa selville jäsenten osoitteita esim. vain puolelle jäsenmäärästä, tilaa se toista puolta varten lehden kaupan osotteella. Sikäli kuin osoitteita tulee lisää, voidaan kaupalle tilattua määrää vähentää.

Tilaushintaa

on 2 markkaa vuosikerralta ja on se lähetettävä samalla kuin tilauskin.

Tilaukset ovat lähetettävät

ennen tämän vuoden loppua; sen jälkeen voi lähettää lisätilauksia.

Osoite: Kuluttajain Lehden toimitus, Helsinki, Eläintarhantie 1.

Osuuskaupoista ja niiden toimintamenetelmät

riippuu nyt, tuleeko Kuluttajain Lehti samaan sellaiseen, kymmeniä tuhansin nouse-

Kirjeitä osuuskauppa- väelle.

I.

Helsinki, joulukuun 12 p. 1916.

Kun minulle on suotu tilaisuus Kuluttajain Lehden palstoilla julaista epistoloita osuuskauppa-**väelle**, niin vaatii jo kohteliaisuuskin, että ensiksi piirrän jonkun rivin osuustoiminnallisesta valistustyöstä ja sen parhaimmasta välikappaleesta: **osuuskauppalehdestä**.

Jos missään näin osuuskauppatoiminnassa pitää paikkansa vanha lause: ei ihmisen elä ainoastaan leivästä. Sillä vaikka osuuskauppatoiminta on kuivalta ja kovin arkipäiväiseltä näyttävää työtä jokapäiväisen leivän hyväksi, vaikka se on kaupallista ja teollista yrittämistä, pennien laskemista ja rahastojen kokoamista, osamista ja myymistä, niin on kaiken tuon käytännöllisen puuhan yläpuolella korkeampi aatteellinen tarkoituksellisuus, arvokas yhteiskunnallinen päämäärä: kuluttajajonkkojen järjestäminen itsehoitoimintaan, kansan laajojen kerrosten elinehtojen parantaminen ja kaupan ja tuotannon välikappalten valloittaminen kapitalismin kärsivä väestön yhteisomaisuudeksi.

Kun näin on asia, niin lieene selvää, että päämäärästään tietoinen osuuskauppatoiminta ei tule toimeen pelkällä kaupalla ja liikkeenhoidolla, vaan tarvitaan sen ohella myös aatteellista toimintaa ja sille ilmaisuvälineitä. Osuuskauppaliikkeen historia osoittaa, joka

Osuuskauppojen yhdistämiskysymys Turussa.

Turussa on osuustoimintalaian voimaantumisen saakka toiminut kaksi suurempaa kauppa-osuuskuntaa, nimittäin **Turun Vähäväikisten Osuusliike** ja **Turun Työväen Osuuskauppa**, jotka kumpainenkin tulivat perustettua varsinaisen työväen aloitteesta ja käsittävät parillaankin jäsenpiirinsä pääasiallisesti työväestöä. Niin huomiota kiinnittävää kuin onkin, että samassa kaupungissa tuli perustettua kaksi eri osuuskauppaa yhtäläisen väestön keskuuteen, niin vielä enemmän huomion kiintoista on, etteivät nämä kaupat 15 toimintavuoden ajalla ole voineet yhdistyä yhdeksi suur-osuuskaupaksi.

Samoin kuin osuuskunta perustettaessakin on aina silloin tällöin pantu toimeen neuvotteluja näiden kauppojen yhdistämisestä, mutta aina ovat neuvottelut rauenneet tyhjiin. Ainakin kolmasti ovat yhdistämisneuvottelut olleet vakavammin käymässä. Parillaan on tällainen neuvottelu ollut kehityksenalaisena parin viime kuukauden ajan. Yhdistymishomma on nyt tuntunut suotuisemmalta kuin koskaan ennen. Ainaakaan ei ole toisaan vastaan ilmennyt mitään äreämielisyttä, vaan on yksimielisiä oltu siitä, että kauppojen yhdistämisestä koituisi kuluttajille suuria etuja. Sellainen tunnustus on esim. kumpaisenkin osuuskaupan hallituksen taholta saatu toisilleen tiedoksi. — Näin siis periaatteessa ollaan nyt yhdistymisen kannalla. Yhdistämisen kehitys on nykyisin sillä kannalla, että Vähäväikisten Osuusliike, jäsenkokouksessaan asiasta keskusteltuaan on sen lykännyt asettamansa komitean pohdittavaksi ja Turun Työväen Osuuskaupan hallitus on päättänyt ensi tilassa saattaa yhdistämisen osuuskunnan jäsenkokouksen keskusteltavaksi.

Mikäli yhdistämishankkeen kehityksestä on tällä kertaa huomannut, niin takertuu se kiinni samaan kohtaan kuin ennenkin, nimittäin lisämaksuvelvollisuuteen. Vähäväikisten Osuusliikkeellä on 90 mkan lisämaksuvelvollisuus jäsentä kohden ja Turun Työväen Osuuskauppa taas toimii tykkäänään ilman li-

van lukijakunnan, mitä sille toivotaan, ja mikä nykyisenä, kohtalokkaina aikana olisi yhteisille pyrinöille välttämätön.

Ellei osuuskauppa ole päättänyt maksaa lehden tilausmaksua, voidaan K. L. tilata lähimmästä postikonttorista tai voivat asiaa harrastavat henkilöt ruveta lehden asiainhiksi ja pyytää K. K:lta asiainohjeita.

sivullaan, että pysyvän menestyksen saavuttamiseksi on kaikissa maissa taloudellisen työn rinnalla aina tarvittu valistustyötä ja periaatteiden terottamista, ja että osuuskauppalehdistö on ollut se aura, jonka muokkaamaan maaperään kuluttajajärjestöjen kylvämät siemenet ovat parhaiten juurtuneet ja runsaimman sadon kantaneet.

Näissä maissa, missä kuluttajain järjestäytyminen on ehtinyt pisimmälle, kuten Sveitsissä, Englannissa ja Saksassa, on sanomalehti jokaiselle kunnalliselle kaupalle yksi niistä tekijöistä, joita ilman se ei voi olla. Esim. Sveitsissä on viime vuonna 229 osuuskauppaa tilannut sikäläisen liiton lehden **kaikille jäsenilleen**. Lehden painos oli 181,000 kappaletta, s. o. 85 %:lle Sveitsin osuuskauppa-**väestä** tuli oma äänenkannattaja. Englannin vastaavaa lehteä levisi v. 1913 osuuskauppojen jäsenille kokonaista 500,000 kappaletta ja Saksassa sitäkin enemmän eli 600,000 kappaletta. Englannissa useammilla suuremmilla osuuskaupoilla on oma erikoinen lehtensä, ja keskusliikkeet julkaisivat kansanlehtien ohella tieteellisiä y. m. julkaisuja.

Meillä Suomessa osuuskauppalehdistö on ollut laiminlyödyssä asemassa eikä se ole kyennyt saavuttamaan sitä merkitystä, mikä sille kuuluu. Suurimpana syynä on ollut, ettei ole ollut lehteä, jonka osuuskauppa-**väen** vähävarainen enemmistö olisi voinut tuntea omakseen. Nyt kun tämänkin osuuskauppa-**vän** aines saa oman äänenkannattajansa, Kuluttajain Lehden, voitane toivoa, että tämä lehti myöskin löytää lukijoita ja että osuuskaupat ovat valmiit tarpeilisiin rahal-

lisämaksuvelvollisuutta. Kumminkin näyttää Vähäväikisten Osuusliikkeen taholla edelleen tahdottavan säilyttää lisämaksuvelvollisuus ja ehdotettiin sen osuuskunnan äskeisin pitämässä kokouksessa, että molemmat osuuskunnat purettaisiin ja tilalle perustettaisiin uusi osuuskunta, jonka sääntöihin myös otettaisiin määräys lisämaksuvelvollisuuden säilyttämisestä, ainakin yhtä suurena kuin se on nykyisissäkin Vähäväikisten Osuusliikkeen säännöissä määrätty ja tällainen uusi osuuskunta sitten ottaisi vastaan molempien osuuskauppojen varat ja velat. Mitä tähän lisämaksuvelvollisuuteen tulee, niin voi se tehdä yhdistymisen vieläkin tehottomaksi. Tiedetäänhan, että Turun Työväen Osuuskaupan kahdelle ja puolelle tuhannelle jäsenelle on mahdollon saada lisämaksuvelvollisuutta, varsinkin kun kauppa ilman sitä tähän saakka on menestynyt verrattain hyvin ja muutenkin uuden kirjallisen sitoumuksen saaminen näin suurelta jäsenmäärältä käy perin vaikeaksi, mitelipä mahdolltomaksi. Siihen katsoen onkin Turun Työväen Osuuskaupan hallitus ehdottanut yhdistämisuudoksi sen, että Vähäväikisten osuusliike myynnin kautta siirtyisi Turun Työväen Osuuskaupan yhteyteen, mikä lain mukaan ilman mitään vaikeuksia kävisi päänsä. Yhdistämisen tapahduttua muuttaisi sitte Turun Työväen Osuuskauppa sääntönsä, joka tavallaan paikallisessa osuuskauppaliikkeen historiassa ilmaisisi sen käänekohtan, että paikalliset osuuskaupat ovat yhdistyneet yhdeksi. — Tällaisella yhdistymismuodolla on myös Vähäväikisten Osuusliikkeen jäsenistössä kannattajia.

Kauppojen vakavaraisuus on sellainen, että poistot lukuunottamatta Turun Työväen Osuuskaupan omat varat tekevät noin 150,000 mk. ja Vähäväikisten Osuusliikkeen noin 100,000 mk., joten kauppoilla yhdistettyä tulisi olemaan noin **neljännesmiljoona** omia varoja. Siitä huomataan, että lisämaksuvelvollisuudella tällöin jo on vähemmän merkitystä. Jäsenluku Työväen kaupassa on 2,500 ja Vähäväikisten noin 800, joten jäsenkunta yhdistettyä nousisi yli 3,000 hengen. Myymäläin luku edellisellä on 20 ja jälkimmäisellä 14. Myynti taas yhteensä tältä vuodelta tulee tekemään noin 2 milj. markkaa.

Ei tarvita muuta kuin heitetään pois kaikki itsekkaat pyyteet ja asetetaan kuluttajain etu ensi sijalle, pitämällä kuluttajain edun valvomista päämääränä, niin saavutetaan nykyisin käynnissä olevista kauppojen yhdistämisneuvotteluista tulos, joka takaa meille vihdoin oikean suur-osuuskaupan Turkuun.

K. F. H.

lisin uhrauksiin sen levittämiseksi **kaikille jäsenilleen** ja myöskin innolla keksivät keinot, miten saada jäsenet käyttämään heille myönnettyä oikeutta, niin ette päätös jää turhaksi paperipäätökseksi. Tätä voi odottaa sitä suuremmalla syyllä, kun K. K:hon liittyneet kaupat juuri ovat niitä, jotka aina ovat pitäneet tärkeänä osuuskauppatoiminnan aatteellista puolta ja sen yhteiskunnallista sisältöä sekä vuosikausia ovat kiipeästi kaivanneet omaa lehteä, jonka avulla ne voisivat tarkoituksellisesti selvitellä ja tehdä ne yhä laajemmille kuluttajajoukoille tunnetuiksi. Näille kauppoille, jotka ovat maamme osuuskauppojen parhaita ja monissa kohdin toiminnaltaan ulkomaistenkin osuuskauppojen edellä, olisi liian suuri nolaus, jos ne, saatuaan oman lehden, eivät saisikaan sitä levittämään kuin joillekin harvoille jäsenilleen.

S. O. K:ssa on tapahtunut huomiota herättänyt muutos **ministeristössä**. Alusta asti tähän saakka vallassa ollut pääministeri Luvonius on jättänyt salkkunaan (johtokunnan jäsenen paikkansa) hallintoneuvoston täyttäväksi ja tehnyt tästä hallitusmuutoksesta suuren julkisen numeron, kuten suurmiesten on tapana.

Eron syyt ovat odottamattomat. Eihän ole kulunut kuin pari vuotta siitä, kun hra L. syytti ankarasti S. O. K:n hallintoneuvoston silloista sosialistista enemmistöä mahdotomudesta yhteistyöhön tuossa laitoksessa, se kun ei kaikessa taipunut johtokunnan, s. o.

Voimasuhteet osuuskauppaliikkeessä.

Viimeisen ammattilaston valaisemina.

Porvarillisen eli «puolueettoman» osuuskauppa-**vän** taloutta varotaan huolellisesti ilman pakkoa puhumasta osuuskauppa-**vän** eri ryhmän voimasuhteista. Ainoastaan silloin tällöin näkee porvarilehdissä viittauksia, että «puolueettomilla» on muka enemmistö osuuskauppa-**vän** keskuudessa.

Miten valheellinen tällainen väite on, sen ovat edustajakokoukset lukemattomia kertoja osoittaneet. Edistysmielisen osuuskauppa-**vän** takana on osoittautunut olevan osuuskauppa-**vän** valtava enemmistö. Mikä valtava joukko liittyykään heti Keskustalon ympärille! Sama käy ilmi osuuskauppa-**vän** ammattilastosta, josta viimeinen on ilmestynyt äskettäin. Kun se on ilmestynyt S. O. K:n johtoherrain vastuulla, niin saanee kai edellyttää, että se on «puolueeton», ainakin siinä mielessä, ettei siinä työväen voimaa ole esitetty suuremmaksi kuin se on, pikemminkin pienemmäksi. Tämän tilaston mukaan osuuskauppojen jäsenet jakaantuvat seuraavasti:

Koko osuuskauppa- väestä	
Tilallisia	28,1 %
Torppareja	12,1 "
Maanviljelystyö	3,8 "
Virkamiehiä	4,0 "
Pikkuliikkeen harj.	6,9 "
Teollisuustyöväkeä	26,1 "
Muuta työväkeä	8,9 "
Vapaitten ammattien harjoittajia	1,6 "
Muita	2,9 "
Ryhmäjäseniä	0,6 "

Tästä selviää, että osuuskauppa-**väestä** on palkkatyöläisiä 43,8 %. Torppareja ovat «puolueettomat» koettaneet laskea omikseen, mutta viimeisten vaalien jälkeen luultu heidän jo ymmärtävän, että se on turhaa mielikuvitusta. Jos joku torppari myykin muutaman kilon voita, niin ei se merkitse hänelle niin paljon, että hän tahtois erota vähäväikisten edistyspyrinöistä. Sitäpaitsi enemmistö torppareista tekee sivuvastuun palkkatyötä, mikä heidät liittää paljon lähemmäs palkkatyöväkeä kuin muutaman voikilon myyntiä liittää heidät maanviljelytyöhön. Torpparit on siis laskettava samaan ryhmään kuin palkkatyöläiset.

Pikkuliikkeen harjoittajilla tarkoitetaan edelläesitettyssä tilastossa kaikenlaatuista käsityömiestareita, vahtimestareita j. n. e. Kuka tuntee osuuskauppa-**väkeä**, tietää, että maini-

Luvoniuksen itsensä, diktaattorihallintoon. Sen tähden hra L. kutsui pellervolaiset, hankkijalaiset ja valiolaiset rustollarit ja mum mult-aatelin pyhään sotaan sosialistista puolipoliittikka (!) vastaan S. O. K:ssa ja näiden «puolueettomien kuluttajain» avulla, jotka eivät olleet puolueettomia eivätkä kuluttajia, hän karkoitti vähäväikiset kuluttajat siitä vähisestäkin vaikutusvallasta, mikä niillä S. O. K:ssa oli ollut. Mutta selviydyttyään näin karhusta, näkyy hra L.:lle tulleen parikin suttu vastaan. Jo viime keväänä täytyi hänen koettaa hillitä pellervolaisen ystäviensä liian näkyvää tuppautumista määräämään S. O. K:n asioista. Ja nyt hän on täydessä tapelussa tuon sakin ja samalla entisen aseenkantajansa Sahlbomin sekä hallintoneuvoston porvarillisen enemmistön kanssa, joista hra L. nyt todistaa, että ne eivät ole pitäneet yhteyttä kuluttajajoukkojen yläpuolella, vaan käyttäneet siis asemaansa porvarillisten puolue-**vän** ajamiseksi S. O. K:ssa.

Hra L. uskottelee, että hän muka ei semmoista voi hyväksyä. Ja ääni onkin todella Jaakobin ääni. Mutt. odotetaanhan, katsotaanhan! Eiköhän sieltä vaan ennenpitkää tule Esaun kädet näkyviin. Tuskinpa hra L.:hä nyt on suurempaa halua kuin tähänkään asti poistaa sitä perusvääräytystä, jota hän Gebhardineen ja Sahlbomeineen on osuuskauppa-**vän** enemmistöä kohtaan harjoittanut, vastustaessaan ja jarruttaessaan siirtymistä kansanvaltaiseen äänioikeusmuotoon osuuskauppaliikkeessämme. Kukaties pitää hän Gebhard & Sahlbomin politiikkaa liian paljastettuna ja tarpeettoman suoraviivaisena, se kun m. m.

lut ammattilaiset ovat vetäneet yhtä köyttä palkkatyöväen kanssa. Jos heistä joku on poikkeuksena, niin poikkeuksethan vahvistavat sääntöä.

Mitähän ovat sitten ammattilaston «mutta». Tuskinpa muuta, kuin vähäviäkin, niin kuin enimmäkseen muutkin kuluttajat.

Kim lasketaan yhteen palkkatyöväki, torpparit, pikkuliikkeen harjoittajat ja «mutta», saadaan tulos, jonka mukaan nämä ammattiryhmät ovat 65, % osuuskappaväestä. Täten voimasuhteet ammattilastonkin mukaan osoittautuvat aivan samanlaatuiseksi, jollaisina ne ovat esiintyneet osuuskappaväen edustajakokouksissa, joissa edistysmielisten edustajain takana on ollut kaksi kolmatta-osaa osuuskappaväestä.

Siis osuuskappaväen työväenainainen on %, porvarillinen kokoomusryhmä vain 1/3 osuuskappaväestä.

Edistysmielisten joukko on kaksi kertaa suurempi «puolueettomien» ryhmää jäsenmäärässä. Vielä nolaavampana esiintyy sulide «puolueettomille», kun kiinnitetään huomiota kummankin ryhmän osuustoiminnalliseen harrastukseen. «Puolueettomat» ovat aina olleet pitkän matkan jäljessä työväestöstä osuustoiminnallisissa järjestymisessä ja valppaudessa. Niin paljon kuin heitä olikin rummutettu viimeiseen edustajakokoukseen, niin kaikista luolimatta 60 «puolueettoma» kaupaa löisti poissaolollaan.

Monta kertaa puhuttu asia on porvarillisten «uskollisuus» S. O. K:ta kohtaan tavarantoimittajina. Kun työväen kaupain myymistä tavaroista noin 60—70 % on S. O. K:ta ostettuja, on «puolueettomien» kaupain tavaratoimittajain ainoastaan 15—30 % mainitusta keskusliikkeestä hankittuja.

Muistettakoon vielä, että työväen kaupat ovat perustaneet S. O. K:n, että ne ovat siihen ensinnä liittyneet, että ne ovat ensinnä liittyneet piireihin, olleet edustettuina edustajakokouksissa j. n. e.

Kun kaikki tämä otetaan huomioon, niin porvarillisten kaupain merkitys osuuskappaliikkeessä hupenemistaan hupenee. Jos «puolueettomien» jäsenmäärä onkin kolmasosa osuuskappaväestä, niin heidän muu merkityksensä ei ole niinkään suuri. Ostovoimaltaan ja järjestäytymiskyvyiltään ja ansioiltaan osuuskappaliikkeen kehittämisessä he eivät merkitse tuskin viidettä osaa työväkeen lukeutuvasta osuuskappaväestä.

Mutta tämän mitättömän murto-osan nojalla puolueettomien johtomiehet katsovat olevan itsellään oikeuden isännöidä osuuskappaliikkeessä, polkea kuluttajain oikeuksia ja anastaa heidän tähänastisen työnsä tuloksia.

on antanut sosialisteille tilaisuuden koota voimansa — kuten hra L. raskaalla huokauksella lausui. Saaneimme siis odottaa, että hra L. ryhtyy omalta osaltaan viisaammin ja ovelammin kuin mainitut aateveljensä suunnittelemaan vastatoimenpiteitä estääkseen niiden menestysten jatkumisen, joita vähävaraiset kuluttajat itsensä järjestäytymisessään viime aikoina ovat saavuttaneet ja jotka porvarillista maailmaa syyttää kyllä pelottavat, kuten yleensä työväen irtautuminen valtioluokkien holhouksesta.

Viime aikoina on S. O. K:n huomattavimpia toimihenkilöitä, nim. sivukonttorien hoitajia, siirtynyt yksityisten tukkukauppojen palvelukseen. Useampi kuin yksi kauppiasten perustama tukkukauppa on saanut johtajansa S. O. K:lta, sen «oikeassa osuuskappahengessä» kasvattamien virkailijain joukosta. Tästä on eräs osuuskappajäsen lähettänyt kirjoituksen, pitkin tuota ilmoitusta yhtenä ilmauksena porvarillisten osuuskappaherrojen aatteellisesti köykäisyydestä ja heidän keskuudessaan vallalla olevasta «kuka-enemmänmaksaa»-periaatteesta.

Arvostelua ei käyneäkään pitäminen aiheellomana, vaikka toiselta puolen voi sanoa, että S. O. K:n liikkeen nopeasti laajetessa ei ole ollut mahdollisuutta riittävässä määrin juurruttaa kaupallisiin toimihenkilöihin osuustoiminnallista katsantotapaa ja yhteistä hyvää harrastavaa aatteellisuutta.

Mutta mitä on sanottava siitä, että S. O. K:n Neuvontatoimistonkin tähän astisista ho-

Osakeyhtiö Fr. Richardt

Viipuri

Suolaa — Viljaa

Myyntiosaston puhelin 957

Siirtomaantavaroita

Suomen suurimmat osuuskappat.

Osuuskappamme elävät nyt ennen aavistamattoman voimistumisen ja kasvamisen merkeissä. Jäsenmäärä lisääntyy ilahuttavasti, kauppojen ja uusien myymälöiden luku nousee kuukausi kuukaudelta ja kauppojen myyntimäärät kasvavat vallan huimaavasti. Tuon tlostakin ilmestyy sanomalehtiin jokaisen todellisen osuuskappamiehen ja -naisen mieltä innostavia uutisia osuuskappojen tänä vuonna saavuttamista miljonamyynteistä.

Likevaihto.

Viime vuonna saavutti ainoastaan 6 osuuskappaliikettä miljonaa tai sen yli nousevan likevaihdon. Tätä kirjoitettaessa on jo 14 osuuskappaa sanomalehdissä näkyneiden uutisten mukaan saavuttanut miljonan markan myyntin. Nämä 14 ovat Osuusliike Elanto, Oulun osuuskappaa, Viipurin osuusliike, Kotkan tv. osuuskappaa, Keski-Pohjanmaan osuuskappaa, Porin tv. osuuskappaa, Kivemäen osuuskappaa, Turun tv. osuuskappaa, Hyvinkään osuuskappaa, Värtsilän tv. osuuskappaa, Rauman osuuskappaa, Kauhavan osuuskappaa, Pellavatehtaan tv. osuuskappaa ja Viro-lahden osuuskappaa.

Hyvällä tiellä miljonaa kohti, ehkäpä lehtemme ilmestymispäivänä sen ohi jo kulke-massa, on vielä joukko osuuskappoja. Täl-laisia miljonan seuduille kohoavia kauppia ovat Antrean osuuskappaa, Finlayson & C:o tv. osuuskappaa, Halilan osuuskappaa, Helin-län kauppasuuskunta, Hiitolan osuuskappaa, Jukolan osuuskappaa, Jääskén osuuskappaa, Kymen tehtaalaisten osuuskappaa, Loimaan osuuskappaa, Maalaisten osuuskappaa Lap-peenrannassa, Rajaseudun osuuskappaa, Vaa-san tv. osuuskappaa ja Työväen osuuskappaa Onni.

Jäsenmäärä.

Yli tuhat jäsentä on, mikäli meille on tie-toja saapunut, seuraavissa K. K:hon liitty-

neissä osuuskunnissa, aakkosjärjestyksessä lueteltuina:

Antrean osk.	1,059
Finlayson & C:o tv. osk.	1,475
Helilän	1,093
Hiitolan	1,036
Hyvinkään	1,400
Iisalmen tv.	1,280
Kivemäen	1,027
Kotkan tv.	3,102
Kuopion tv.	1,150
Kymintehtaal.	1,950
Os.l. Elanto	11,380
Oulun	3,087
Pellavatehtaan tv.	2,285
Porin tv.	2,894
Rauman	1,150
Tampereen tv.	1,500
Turun tv.	2,250
Vaasan tv.	1,583
Viipurin os.l.	1,513
Värtsilän tv. osk.	1,000
Yhteensä	43,214

Huomioon on kuitenkin otettava, että Tam-pereen työväen kauppa on lakkauttanut toi-mintansa yhdyttyään Finlayson & C:on työ-väen osuuskappaan, jonka jäsenluku yhty-misen jälkeen kohoaa lähes 3,000.

Osuuskappojen aatteel-linen liittoutuminen.

Sen taloudellisen liittoutumisen ohella, jota kansalliset keskusliikkeet edustavat, on useimmissa maissa, joissa osuuskappaliike on kehittynyt, syntynyt toinen, aatteellinen liittoutuminen keskusliittojen muodossa. Näiden tehtävänä on oikeiden osuustoiminnallisten periaatteiden ja oppien kehittäminen ja levittäminen, osuuskappojen etujen valvominen lainsäädäntöön, hallintoon ja oikeuden-käyttöön nähden, osuustoiminnallisen sivistyksen vaaliminen, jotta saataisiin kasvate-tuksi mahdollisimman suuri joukko kunnol-lista osuustoimintaväkeä, ja lopuksi kaikkiin niihin toimenpiteisiin ryhtyminen, jotka ovat välttämättömiä osuuskappoja ja niiden edus-tamien kuluttajain etuja vastaan tähdättyjen hyökkäysten torjumiseksi.

Muutamissa maissa ovat osuuskappat tun-teneet pakottavaa tarvetta järjestää nämä tehtävät ennen yhteisen tukkuston järjesty-mistä; sen vuoksi onkin monin paikoin kes-kusliittoja muodostunut, ennenkuin varsinais-ia keskusliikkeitä on ryhdytty perustamaan. Itse asiassa riippuu osuuskappojen edistys, niiden nopea leviäminen ja terve sisäinen kehitys hyvin suureksi osaksi niiden liitto-jen toiminnasta. Paikallisille osuuskunnille ovat ne olleet turvana ja suojana, jonka puu-teessa nämä olisivat olleet alttiina lukuisain vastustajain hyökkäyksille. Liioittelematta voi väittää: mitä valtio on kansalliselle elä-mälle, sitä on osuuskuntaliitto osuustoimin-nallisen elämän kehittymiselle paikallisissa osuuskunnissa. Ilman sitä ei ole mitään var-muutta eikä vakavuutta kehityksessä, ei mi-tään osuustoiminnallista aate-elämää, ei mi-tään osuustoiminnallista kirjallisuutta eikä sanomalehdistöä.

Liittoutuminen vasta tuo järjestystä ja syste-miä osuuskuntalaitokseen, korottaa sen kansallisen, s. o. yleisen, koko kansaa kos-kevan asian arvoon ja terottaa sekä laajen-taan osuustoimintamiehen katsetta huomaa-maan liikkeensä suuret kansantaloudelliset ja sosiaaliset päämäärät. Voimassa olevien osuustoimintalakien sisältöön ja niiden käyt-töön ovat osuuskappaliitot useimmissa maissa voimakkaasti vaikuttaneet. Verotus olisi useimmissa maissa epäilemättä vielä paljon nykyistään raskaampi osuuskappoille,

jollei niillä olisi ollut puoltajia keskusliitossa. Ja lopuksi olisi osuuskappalaitoksen kehity-miseltä puuttunut henkisiä voimia, jolleivät liitot toiminnallaan olisi aiheuttaneet mahdol-lisimman useiden kokoneiden ja innostuneiden miesten liittymistä osuustoimintaväen riveihin. Toimittamalla osuustoiminnallista sanomalehdistöä, joka kokoo kaikki liike-keessä saavutetut kokemukset kaikkien saa-tavaksi, järjestämällä järjestelmällisen aatteen levitystyön luentoja ja lentokirjasten avulla, pitämällä kongresseja ja liittopäiviä, kokoamalla tilastoja ja toimittamalla vuosikirjoja, kääntää se satojen ja tuhansien ihmisten huomion puoleensa, luo sivistysmahdollisuuksia ja sytyttää tultalrovan voiman, jonka puutteessa ei osuustoimintaliikkeen mitään edistystä saavuta.

Valitettavasti ei liittojen henkiselle toimin-nalle aina anneta ansion mukaista arvoa, ja kuitenkin on kiistämätön tosiasia, että liitto-jen ansiona on sen hengen herättäminen, joka liikkeellemme antaa sielun ja vie sitä eteenpäin. Meillä on useinkin vielä liian ma-terialistinen käsitys osuuskappaliikkeen ole-muksesta ja ytimestä, ja me olemme taipu-vaisia panemaan liian vähän painoa niille aatteellisille arvoille, joiden kautta enemmän tai vähemmän pienien, sekä taloudellisesti että sosiaalisesti joka tapauksessa yksikseen vähän merkitsevien osuuskappojen joukosta syntyy elävä kansallinen elimistö, joka saattaa jokaisen jäsenensä välittömään suhteeseen aikamme suurin tehtäviin ja yhteis-kunnallisen sekä sivistyskehityksen valtavaan kulkuun, ja joka sen kautta pienimminkin osuuskunnan toiminnalle luo sivistyshisto-riallisen merkityksen loiston. Vasta liitossa ja yhteistyössä keskusliiton kanssa täytyy yksityisen osuuskappaan tarkoitus, vasta siitä se saa sen hengen, joka järjestyneen kulutta-jan, osuuskappaan jäsenen tekee oikeaksi osuustoimintamieheksi, suuren syntyänsäil-lään olevan yhteiskunnan kansalaiseksi, uuden ajan esitajalajaksi, kirjoittaa Sveitsin Osuuskappaliiton sihteerin.

Kansainvälinen osuustoiminnallinen neuvottelukokous.

(S.H.) Syyskuun lopulla pidettiin Pariisissa osuuskappaväen neuvottelukokous, jossa oli edustajia Englannin, Italian, Belgian ja Ranskan osuuskappallisista keskusjärjestöistä. Kokouksessa käsiteltiin kolmea kysymystä: 1) Miten olisi autettava sodasta kärsineitä liittolaismaiden osuuskappoja; 2) miten olisi saatava aikaan kaupallista ja tuotannollista yhteistoimintaa eri maiden osuuskappakauppojen välillä; 3) millainen tulisi liittolaismaiden talouspolitiikan olla sodan aikana ja sen jäl-keen. Tässä viimeisessä kysymyksessä tehtiin päätöslauselma, jossa kannatetaan mahdollisimman vapaata kansainvälistä kaup-paa sodan jälkeen. Talouspolitiikan ihanteeksi ei ole tehtävä maan taloudellisen riip-pumattomuus toisista maista, vaan on eri maitten välinen taloudellinen työnjako paras tae niiden hyvinvoinnista. Tällä päätöslau-selmalla neuvottelukokous antoi hyökkäystoimionsa suunnittelusta, joitten mukaan soti-vien valtioiden olisi sodan jälkeenkin koet-tava uuvuttaa toisiaan taloudellisesti boikotilla ja kauppasodalla, samalla kuin niiden olisi suojelustullien avulla y. m. keinoin koet-tava kehittää kaikkia elinkeinojansa pääs-täkseen mahdollisimman riippumattomiksi ulkomaista. — Kansainvälisen osuuskappakaup-an alkeeksi hyväksyttiin periaatteessa Kan-sainvälisen liiketoimintojen toimiston perustami-nen.

Sveitsin osuuskappakaupan maatalia.

Lokak. 1 p:nä sai Sveitsin osuuskappakauppa haltuunsa ensimmäisen maataliansa. Se on kyllä verrattain pieni — pinta-ala noin 38, ha ja hinta 180 tuh. mk. — mutta alku on sielläkin tehty osuuskappojen tuotantotoiminnan laajentamiseksi maatalouden alalla.

Kalle-Kustaa.

Kauppaneuvos Kallu Markkanen.

Hänen varhaisemmasta nuoruudestaan tiedetään että hän oli „puotirottana“ kauppias Pohatalla. Mutta kun osuuskunnan paikkakunnalle ilmestymisen, ynnä Pohatan puksujen hatarat käsitketyt yksityisomistusoikeuden pyhydestä, väitettiin mainitun kauppiaan töppöset lautaan, niin oli siitä suoranaisena seurauksena, että Kallu Markkasenkin, kertomuksemme sankarin, täytyi suunnata töppönsä paremmille kaupparakennuksille. Eikä hän edesottamisessaan epäonnistunutkaan. Hänen tähänastinen „puotirotta“-kokemuksensa oikeutti nimittäin hänen pääsemään samantyyppiseen toimeen missä hyvinjärjestetyssä yksityiskaupassa tahansa. Ja niinpä hän muutta mutkitta pääsikin puheenalaiseen virkaan lääninsä paikkakunnan kuuluisimmalle kauppiamiehelle, kauppaneuvos Rahaselle. Eikä hänen tarvinnut palvella kolme vuotta kauempaa kun hän jo oli ylenenetty virassaan puksuksi, s. o. sellaiseksi toimihenkilöksi Rahasen liikkeessä, joka, toisten samantyyppisten tapaan, kehui huonoa tavaraa hyväksi, ja joka osasi pitkätukkaisten jymäyttää siinä kuin toinenkin.

Mutta näiden pitkätukkaisten joukkoon oli ennenpitkää luettava myöskin itse kauppaneuvos Rahanen. Kavi nimittäin selville että Kallu Markkasen ansioihin kuului, paitsi sitä, että hän oli taitava kauppias, myöskin se, että hänen hypytensä näppäryyden kautta lisäantui hänen rahallinen omaisuutensa suhteellisesti nopeammin kuin hänen palkkansa. Tämän vuoksi kutsuikin kauppaneuvos kerran Kallun kahdenkeskiseen keskusteluun kanssaan ja lausui tällöin järkyttävänä vakaumuksenaan, että Kallu kuolee joko Kakolassa, tai miljonäärinä. Jonka jälkeen Kallu sai loppuutullaan kutkututkunkin suorauksaisen huomautuksen, että hänen oli viisainta mitä pikemmin jättää Rahasen ahväärit oman onnensa nojaan. Minkä hän viisaana nuorukaisena heti tekikin.

Mutta jos me luulemme että Kallun kauppiasura päättyi tähän, niin me erehdyimme. Hän nimittäin painautui „maapintaan“ ja perusti oman kaupan. Ensimmäinen se tuollainen vaatimaton pikku puoti, jossa isäntä itse hoiteli sekä isännän että puksun virkaa, mutta vähitellen paisui se paisumistaan, niin että viiden vuoden kuluttua oli siinä jo useampiakin puksuja, joiden tarkkana ylivalvojana marssiskeli Kallu itse, kädet housutaskuissa ja paksut kellonviijat ryntäillä. Ja niin edespäin, kunnes jälleen Kallu Markkasen elämäntavalle ilmestyi musta pilvenhattara.

Paikkakunnan rahvas oli nimittäin havainnut että Kallu Markkasen puodissa myytiin tavaroita, joiden arvolla ja sillä hinnalla joka niistä kiskottiin, ei ollut mitään yhteyttä keskenään. Ja tällaisen havainnon kiihottamana oli paikkakunnan väki alkanut puida nyrkkiä housutaskuissaan ja vihdoin laukaisi se nyrkinsä aivan julkisestikin pöytään — se perusti nimittäin osuuskunnan.

Lukija tietysti ymmärtää, mitä tällöin kauppias Markkasen liikemiesaivoissa pyöri. Sisimmässään

kirosi hän alimpaan katilaan ne muiniset englantilaiset kankurit, jotka esimerkiksi vieläkin kiihottavat vähävaraista kansaa tavaranhankinnassakin yhteistoimintaan. Mutta julkisuudessa hän näytteli sangen ystävällistä naamaa ja tervehti „mitä suurimmalla ilolla“ sitä että tällekin paikkakunnalle perustetaan vihdoin osuuskunta. Ja todistaakseen ilonsa vilpittömyyden ehdotti hän että perustettu osuuskunta ostaisi hänen liikkeen- ja jatkaisi sitä osuustoiminnan pohjalla. „Yhteisen edun vuoksi“ sanoi hän luopuvansa yksityisiedustaan, ja tarjoutuipa vielä tuota yhteistä etua edesauttamaan m. m. siten, että rupeaisi uuden osuuskunnan johtajaksi — jos huolitetaan.

Ja osuuskunta-asiaan innostunut kylän rahvas suorastaan heltyi tällaisesta epäitsekkydestä. Se unhotti Kallu Markkasen monet mekut ja osti hänen kaupansa ja asetti hänet näin syntyneen osuuskunnan johtajaksi. Jonka jälkeen kauppa alkoi käydä kuin siimaa. Entistä hartaammin kävivät kylän ukot ja akat ostoksillaan ja Kallu Markkasen silmät säteilivät kansanvaltaisuudesta ja innostuksesta osuustoiminta-aatteen.

Mutta mikäpä muu maailmassa olisikaan iankaikkista, kuin iankaikkisuus itse. Niinpä Kallu Markkasenkin luopui vihdoin kaupanjohtajan toimesta ja painui viisaan lepoon. Ja hänen esimerkiksiään seuraten vaiupui lepoon myöskin paikkakunnan osuuskunta. Sen huomattiin nimittäin tuottaneen niin paljon tappiota että se oli pakko luovuttaa konkurssiin, tai „konnankurssiin“, kuten jotkut sanoivat. Ja kaupan jäsenet hykertelivät ilosta käsiään kun heidän ei tarvinnut lisämaksuvelvollisuutta maksaa enempää kuin 50 markkaa pekkaa päälle, vaikka he luulivat jo satastenkin menevän.

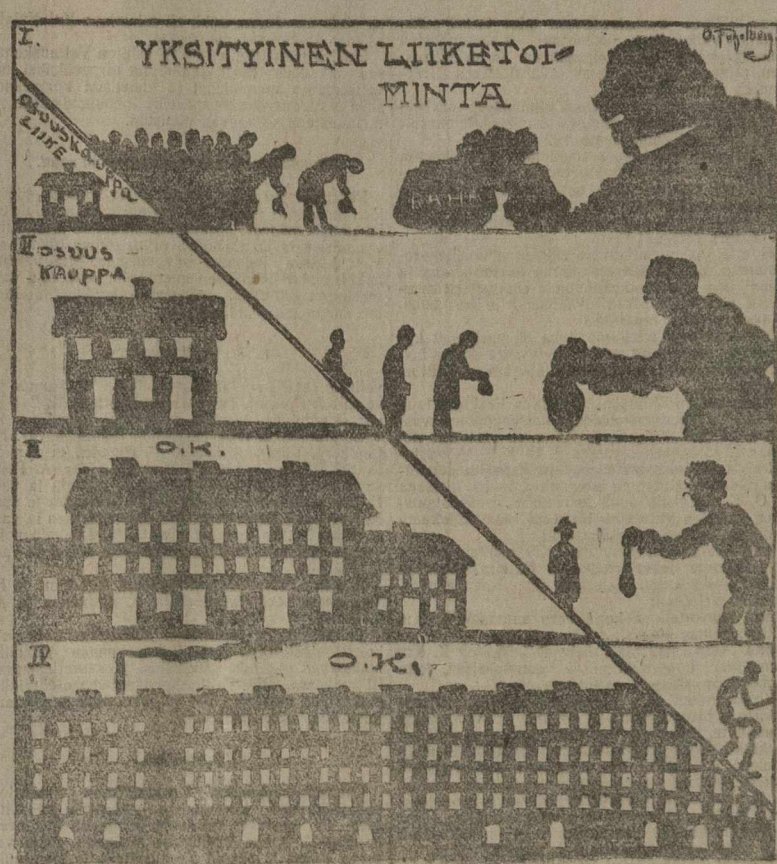
Mutta vielä enemmän hykerteli kämmeniään Kalle Markkanen, sillä jos joku tästä yrityksestä oli hyötynyt niin ole se varmaankin hän. Mutta sanokoonpas sen joku, niin oikeuteen joutuu. Loukata rehellisen miehen kunniaa, on suuri rikos.

Niin kului aika edelleen. Kului vuosi, kului toinen ja kuluja kohtaa kolmaskin, ilman että mitään sanottavampaa oli tapahtunut.

Mutta sitten saatiin kuulla uutta Kallu Markkasesta. Hän oli nimittäin perustanut kaupunkiin toiminimen Markkanen & Kumpp. jonka tarkoituksena on harjoittaa tukkukauppaa kaikenlaatuilla tavaroilla. Ja nyt kuuluu miehellä jo olevan ensimmäinen miljoona valmis ja toisen kimmassa kuuluu hän ankarasti hääraavan. Sen ohaus on hän kaupunginvallustun arvoisa jona ja kantaa arvonimeä kauppaneuvos. Hänen entisen isäntänsä Rahasen ennustus on siis toteutunut täydellisesti — ehkä enemmänkin kuin täydellisesti.

Mutta ne edellämmainitut kyläläiset, joilla nyt muuten on loistavasti edistynyt uusi osuuskunta, saavat raivoihtauksen aina kun lukevat sanomalehdistä selostuksia kauppaneuvos Markkasen viisaista puheista kaupungin valtuustossa, tai uutisia hänen suurista lahjoituksistaan „terveiden liikeperiaatteiden kehittämiseksi“

Esaias.

Osuuskauppaliikkeen kehittyminen meidän päivinä ja miltä yksityiskauppiaan tulevaisuus sen rinnalla näyttää.

K. K:n perustava kokous.

Kulutusosuuskuntien Keskusliiton perustava kokous oli marrask. 12–13 p:nä Helsingissä Työväentalolla.

Osanottajina

olivat seuraavat 89 osuuskuntaa seuraavien edustajainsa kautta:
Alavuden o.k. r.l. ed. E. V. Peltonen; Andh. Sägvexel ed. K. S. Strandberg; Antrean o.k. r.l. P. J. Pulkkinen; Enson o.k. r.l. O. Säämänen; Eurajoen os.l. r.l. A. V. Virtanen; Finlayson & Co. t.v. o.k. l.l. P. Hirvonen, J. E. Vuorela; Fors- san osuuskunta, J. Aho, J. V. Vapaavuori; Hallan o.k. r.l. M. Himmi; Haukiputaan o.k. r.l. H. Huru; Hellän kpp. o.k. r.l. R. Lindberg; Hiltolan o.k. r.l. O. Ikonen; Hotakan kpp. o.k. Alku r.l. A. Seppänen; Hyvinkään o.k. r.l. E. Sallila, N. Simola; Hämeosken o.k. r.l. J. Soikkaniemi; Högforsin tv. o.k. r.l. A. Pakkala; Iisalmen tv. o.k. r.l. A. Salo; Janakkalan o.k. r.l. A. Mäkelä; Jokelan o.k. r.l. A. Päiväkumpu; Jokioisten o.k. r.l. V. Murto; Joutsenon o.k. r.l. O. Siipponen; Juustilan kpp. o.k. r.l. J. Ovinen; Järvenpään o.k. „Perhele“ r.l. K. F. Virtanen; Kajaanin o.k. r.l. A. F. Lappi; Kantolan-Rantajärven o.k. r.l. St. Murto; Karis and hand. m.b.t. A. J. Luostarinen; Kansalan o.k. r.l. J. Kankkunen; Kemian o.k. r.l. A. Laakkonen; Kintauden o.k. r.l. R. R. Kampinen; Kivnävän o.k. r.l. M. Virkki; J. Seppänen; Koiviston Keskisaaren o.k. r.l. L. Karvonen; Korian o.k. r.l. J. Salenius; Korkeakosken o.k. r.l. A. Lehtivirta; Kotkan tv. o.k. r.l. P. Leppänen; Kuopion tv. o.k. y. l.l. J. Kohonen; Kuusankosken o.k. r.l. H. Lindberg; Kyminteh- taal. o.k. r.l. D. Simola; Kyrön o.k. r.l. J. Laurila; Kyröskosken o.k. r.l. H. Vitanen; Kytä- jän o.k. r.l. J. Sihvonen; Lahden o.k. r.l. M. Stjernroos; Lappeenrannan tv. o.k. r.l. R. Ikonen; Lieksan o.k. r.l. J. Rautiainen; O. A. Turun- nen; Laskelan tv. o.k. „Alku“ r.l. A. Typpö; Malmin o.k. r.l. H. J. Lampinen; J. A. Harju; Mathilde- dalin o.k. r.l. E. Karpio; Messukylän o.k. r.l. K. Ka- rilahti; Mikkelin tv. o.k. r.l. K. Hakala; Naarjoen Turajärven o.k. r.l. P. Männistö; Niemen tv. o.k. r.l. H. Hamrén; Nokian o.k. r.l. S. Mäkelä; Nur- min o.k. r.l. T. Typpö; Oriveden o.k. y. l.l. H. Mäkelä; Osk. Mäki-Matti r.l. P. G. Widemark; K. Nordlund; Osl. Elanto r.l. H. Ryömä; Oulun o.k. r.l. O. Karhi; Parainen tv. o.k. r.l. A. Fri- lander; Pellavatehtaan tv. o.k. l.l. E. Murto; J. Ahonen; Perkiön tv. o.k. r.l. E. Markkula; J. Torkkeli; Pietarsaaren tv. o.k. r.l. E. Lind; Pih- lavan tv. o.k. l.l. J. Vaara; Pojo andelsför. u.t. J. Rosvall; Porin tv. o.k. r.l. V. Virta; J. Raimo; E. Sallin; Pölläkkälän o.k. r.l. J. Bister; Raahen o.k. r.l. J. H. Penttilä; Rajaseuden o.k. r.l. P. Astikainen; Rakkolanjoen tv. o.k. l.l. A. Tululan- nen; Rauman o.k. r.l. R. Elo; Ruosniemen o.k. r.l. M. V. Aarnio; Rutolan tv. o.k. „Toivo“ r.l. A. Päivärinta; Simpeleen tv. o.k. r.l. E. Saari; Sippolan Mämmälän o.k. r.l. K. Toikko; Suolah- den o.k. r.l. K. Lindroos; Sydänmaan o.k. r.l. J. K. Lahti; Säkylän o.k. r.l. O. Toivonen; Taa- lintehtaan o.k. r.l. E. Lehtinen; H. Laukkanen; Tampereen tv. o.k. l.l. K. M. Evi, P. Lönngrén; Tirvan o.k. r.l. J. Pulli; Tokmis andelsand. m.b.t. J. Lehtinen; Turun tv. o.k. l.l. J. Talvio, V. Leh- tonen; K. P. Hellsten; Työv. osk. „Onni“ l.l. V. Lindberg; Työv. osk. „Tippa“ l.l. J. Rikonen; J. Virolainen; Vaasan tv. o.k. r.l. J. Hautala; Varkau- den tv. o.k. r.l. V. Järvi; Viipurin os.l. r.l. M. Häm- sinen; H. Manner; Viipurin ruokala os.kunta, J. E. Jokinen; Viipulan o.k. r.l. J. Syvänen; Voi-

kan o.k. y. l.l. M. Pajakkala; Yläneen os.l. r.l. J. Leivo; Ypäjän K.k. o.k. r.l. H. Minkkinen.

Osuuskauppaliikkeen edustettuna: Viipurin piiri, ed. J. Laine; Tampereen piiri, A. Huotari, H. Rekolainen; Turun piiri, J. Raitio; Rauman piiri, O. Peitsalo; Ii-Karjalan piiri, I. Aura; Vaasan piiri, A. Harjula; ja Helsingin piiri, K. Fr. Virtanen. Edistysmielisen osuuskappien Keskuskomiteasta olivat saapuvilla K. V. Sakell, A. F. Lylly, Väinö Hupli, Väinö Tanner, Toivo Salmio ja Erl. Aarnio.

Alkutiloimet.

Kokouksen avasi Edistysmielisen osuuskappi- väen Keskuskomitean nimessä johtaja Toivo Sal- mio huomauttaen lyhyessä puheessa maamme osuuskappaliikkeen voimakasta kaikinpuolisesta varttumista sekä liikkeen keskuudessa ilmes- tyneistä tyytymättömyydestä, joka on lopuksi johtanut Osuuskappojen Liiton hajoamiseen. Vähävaraisten kuluttajainluokan edustajat ovat ko- koonnuneet neuvotellakseen ja päättäväisesti toimenpiteistä osuuskappaliikkeen säilyttämiseksi itsenäisenä kuluttajain etuja ajavana liikkeenä, jolta oikealta uralta se viime aikoina on näyttänyt aikovan poiketa. Maamme osuuskappaliikkeen suu- rempaa merkitystä ei liene ollut millään muu- la kokouksella kuin nyt alkavalla. Edistysmielinen osuuskappaväki on kohottanut lippunsa, saakoon se tässä kokouksessa sellaiset tunnustukset, että ne kykenevät kokoomaan tämän lipun ympärille kaikki maamme vähäyväiset kuluttajat.

Kokouksen puheenjohtajiksi valittiin toimitus- johtaja Otto Karhi Oulusta ja työmies J. Vuoristo Viipurista, sihteeriksi toimittaja Erl. Aarnio Hel- singistä ja kaupanhoitaja Heikki Laukkanen Taa- lintehtaalta.

Kun toimittaja V. Hupli oli esittänyt kokoukselle selostuksen viime kevään osuuskappojen edus- tajakokouksen yhteydessä pidetyn ryhmäkokuksen asettaman Keskuskomitean ja valtuuskunnan toiminnasta, oli seuraavana asiana kokouksen työ- järjestyksessä

kysymys Kulutusosuuskuntien Keskusliiton perustamisesta.

Kysymyksen alustukseksi esitti toimitusjohtaja V. Tanner piiriltä maamme tähänastisesta osuus- kauppaliikkeestä ja selosteli siinä vallinneita mie- lipiteitä ja sen suuntaa sekä niistä syistä, jotka nyt ovat pakottaneet osuuskappojen työläisjäsenistöä ryhtymään toimiin oman osuuskappojen valitus- ja neuvontajärjestön, Kulutusosuuskuntien Keskus- liiton, luomiseen.

Esityksen kuultuaan päätti kokous keskustelussa yksimielisesti perustaa oman valitusjärjestön, Kulutusosuuskuntien Keskusliiton.

Sen jälkeen asetettiin useampia eri valiokuntia, joihin käsiteltävänä olevat asiat lähetettiin. Teemi- me seuraavassa selkoa vain kokouksen päätök- sistä.

Suljetussa istunnossa, josta kaikki sivulliset oli- vat poistettu, käsiteltiin kysymystä

oman tavaraliikkeen perustamisesta sekä suhtautu- misesta S. O. K:hon.

Keskusteltuaan asiasta asetti kokous erityisen Kaupanhoitajakomitean antamaan lausuntoa oman tavaraliikkeen perustamishädöllisyydestä. Komitea saatuaan työnsä valmiiksi tuli lausunnos- saan seuraavien tuloksiin: «1) että vaikeakin oman

Rakennusaine Osakeyhtiö

Viipuri, Pietarinkatu 15

Sähköosoite: Rakennusaine

Puhelimet: {Konttoriin 19 01
{Kauppaan 19 11

Myy:

Rautaa ja rautatarpeita
Rakennustarpeita
Työkaluja
Konetarpeita
Taloustavaraa
Värejä ja öljyjä
Tapettia ja Linoleumia

Tienhaaran kattohuopatehtaan teosten yksinmyyjä.

Itä-Suomen Rautakauppa O.Y.

Viipuri.

Myy summissa ja vähittäin päivän alhaisimpiin hintoihin Rakennusainetta, Metalleja, Värejä, öljyjä, Kemikaliota, Talousesineitä, Työkaluja, Konetarpeita y.m.

tavaraliikkeen perustamisessa tulee esiintymään erinäisiä vaikeuksia, niin luottaen edistysmielisten osuuskappojen valistuneisuuteen ja uskollisuuteen, pitää valiokunta oman tavaraliikkeen perustamisen mahdollisena;

2) että oman tavaraliikkeen alkamiseen tarvittavan pääoman aikaansaaminen ei mielestämme tule tuottamaan voittamattomia vaikeuksia;

3) katsoen osuuskappatoiminnan palveluksessa jo oleviin kykeneviin johtovoimiin ei uuden tavaraliikkeen palvelukseen tarvittavan kunnollisen johdon, enemmän kuin muunkaan henkilökunnan, saaminen näytä olevan uuden tavaraliikkeen perustamisen esteenä; ja

4) että jos uuden tavaraliikkeen alkaminen toteutetaan aluksi välitystoimintaa harjoittavana ja vähin erin suurtukkukauppaan siirtyvässä muodossa, niin voidaan sen alkamisaika jo ensi edustajakokouksessa määrätä.

Menettelytapavaliokunta, joka oli harkinnut kysymystä vastaisesta menettelytavasta koko laajuudessaan esitti kokoukselle seuraavan päätösehdotuksen:

«Harkittuaan Kulutusosuuskuntien Keskusliittoon yhtyneiden edistysmielisten osuuskappojen vastaista suhtautumista S. O. K:hon ja saatuaan tietää, että lähitulevaisuudessa S. O. K:n johdon taholta on alkomus uudelleen vireillepanna neuvotteluiden niiden edellytysten luoimista, joiden alaisena S. O. K. voitaisiin pitää molempien osuuskappaväen ryhmien yhteisenä liikkeenä, saa valiokunta ehdottaa kokouksen päätettäväksi;

että Kulutusosuuskuntien Keskusliiton taholta otetaan osaa neuvotteluihin S. O. K:n yhteisenä säilyttämisestä, jos tilaisuutta semmoisiin neuvotteluihin tarjotaan;

että neuvottelujen hoitaminen annetaan K. K:n valtuuskunnan asiaksi; sekä

että näin alkavissa neuvotteluissa on K. K:n edustajien pysyttävä niissä vaatimuksissa, joita viimeksi syyskuussa on esitetty.

Koska kuitenkin n. s. puolueettoman osuuskappaväen ryhmän taholta on esitetty se muodollinen vastaväite, että tämä vaatimus lopullisesti voidaan ratkaista vasta tulevaisuudessa ja silloinkin ulkopuolella S. O. K:n, olisi edustajain neuvotteluissa esitettävä tämä vaatimus niin muutettuna, että S. O. K. olisi osuustoimintalain vastaavaan muutokseen saakka muodostettava osakeyhtiöksi, jossa jäsenosuuskappojen osakkeiden luku ja äänimäärä olisi riippuvainen osuuskappojen jäsenmäärästä.

Elleivät edelläesitetyt vaatimukset neuvotteluissa tulla kokonaisuudessaan hyväksytyiksi, ei puolinäin myönnytyksiin olisi tyydyttävä, vaan olisi K. K:n valtuuskunnan huolehdittava siitä, että S. O. K:n ensi vuosikokoukselle tehdään ratkaimatta jäävistä kohdista esitykset näiden ehdotusten lopullista ratkaisua varten.

Siltä varalta, etteivät edellämainitut neuvottelut yhtävähän kuin S. O. K:n vuosikokoukselle tehtävät esitykset tulisi johtamaan suotuisiin tuloksiin, ja koska varsinkin viime päivinä maanviljelijäin osuustoimintaliikkeen johdon — Pellervon — taholta esitetyt mielipiteet antavat aiheita epäilyyn, että osuuskappaliikkeessä mukanaolevien maanviljelijäin tarkoituksena on joka tapauksessa anastaa S. O. K. omaksi, luokkaharrastuksiinsa ajavaksi liikkeeksi, olisi kuitenkin heti ryhdyttävä suorittamaan valmistuksia oman tavaraliikkeen aloittamiseksi, minkä perustamista ja toimintaa, kuten valiokunnalle on sitä varten asetetun kaupanhoitajavaliokunnan taholta ilmoitettu, ei tulisi kohtamaan voittamattomia vaikeuksia. Näinollen valiokunta ehdottaa edelleen päätettäväksi:

että K. K:n valtuuskunnan tehtäväksi annetaan asettaa asiaatuntevista henkilöistä kokoonpantu komitea tutkimaan asiaa ja lopullisesti valmistamaan kysymystä oman tavaraliikkeen perustamisesta, sääntöehdotuksineen ja kannattavuuslaskelmineen, sekä esittää K. K:n ensi keväällä pidettävälle edustajakokoukselle tämän komitean työn tulokset sekä oman ehdotuksensa siinä määrin valmiina, että tavaraliike voidaan silloin heti päättää perustettavaksi.

Lausuntoehdotus hyväksyttiin keskustelutta yksimielisesti.

Lisäksi päätti kokous, että Valtuuskunnan on kehoitettava osuuskappoja jo niiden kevätkokouksissa valtuuttamaan edustajansa S. O. K:n vuosikokouksessa ajamaan edellähyväksyttyjä vaatimuksia sekä olemaan edustajana oman tavaraliikkeen mahdollisesti pidettävässä perustavassa kokouksessa.

K. K:n säännöt.

Sääntöehdotukseen esitettiin useampia muutoksia, mutta tulivat säännöt hyväksytyiksi pääasias-

sa siinä muodossa, mikä oli julistuna Kuluttajain Lehtien 1:ssä näytynumerossa.

Lisäksi päätettiin, että Keskusliiton Valtuuskunta saa oikeuden tehdä sääntöihin tarpeelliseksi havaitsemansa muodolliset ja kielelliset korjaukset sekä etsiä osuuskappapiireille johdonmukaisen ja tarkotustaan vastaavan nimistön.

Osuuskappapiirien lukumäärä ja rajat.

Päätettiin perustaa uuden Keski-Suomen piirin jätti kokous Keskusliiton valtuuskunnan toimeksi lähemmin määrätä Kulutusosuuskuntien Keskusliiton piirien luvun ja niiden rajat, ottaen huomioon kokouksessa lausutun toivomuksen, että piirejä, mikäli mahdollista, pienennettäisiin, sekä että valtuuskunta päättäisi tehdessään hankkisi asiasta lausunnon piiritoimikunnilta.

K. K. Valtuuskuntaan

valittiin jäseniksi: Helsingin piiristä V. Tanner ja varalle J. Rosvall, Tampereen piiristä K. M. Evä ja var. J. Ahonen, Viipurin piiristä P. Leppänen ja var. J. Laine, Kotkan piiristä M. Salmi ja var. H. Lindberg, Turun piiristä K. F. Hellsten ja var. J. Raitio, Rauman piiristä J. Rainio ja var. A. Peittsallo, Etelä-Pohjanmaan piiristä K. Hakala ja var. E. Lind, Keski-Suomen piiristä P. Videmark ja var. K. Nordlund, Kuopion piiristä Jalo Kohonen ja var. A. Mäkelä, Itä-Karjalan piiristä M. Lonkainen ja var. S. Kurkinen ja Oulun piiristä O. Karhi ja var. Y. Mäkelin.

K. K:n tilintarkastajiksi valittiin A. Halme ja K. Vartiainen sekä varamieheiksi K. Heino ja A. Casellus.

Valtuuskunnan jäsenten ja tilintarkastajain palkkoista päätettiin, että Valtuuskunnan jäsenille maksetaan 12 mk. päivärahaa ja rautatiematkat III luokassa, että Valtuuskunnan puheenjohtajalle maksetaan palkkiota 100 mk. vuodessa ja tilintarkastajille laskun mukaan.

Jäsenmaksu.

Kulutusosuuskuntien Keskusliittoon kuuluvien osuusliikkeiden jäsenmaksu määrättiin vuodelta 1917 30 penniksi vuodessa jokaiselta liittyneen kaupan K. K:hon kuuluvalla jäsenellä, josta verosta tulee 20 penniä Keskusliitolle ja 10 penniä sille piirille, johon kauppa kuuluu.

Liiton äänenkannattajan julkaiseminen.

Kokous päätti: että Keskusliitto ryhtyy vuoden 1917 alusta alkaen julkaisemaan omaa äänenkannattajaa ja hyväksyy sille nimeksi *Kuluttajain Lehti*; että lehti ilmestyy kahdesti kuukaudessa; että lehden tilaushinta on 2 markkaa vuodessa, johon ei mitään alennuksia myönnetä, ja että lehti samaan hintaan lähetetään postitse tilaajain kotiin, sikäli kuin osuuskappat jäsentensä osotteita antavat.

Kokous samalla lausui kehoituksenaan: että osuuskappat, jotka ovat päättäneet tilata *Kuluttajain Lehtiä* jäsenilleen, toimitusivat niin, että lehti saisi mahdollisimman laajan levikin sen jäsenkunnan keskuudessa; ja

että osuuskappoihin järjestyneet työläiskuluttajat tarkkaan käyttäisivät hyväkseen heille myönnettyä oikeutta saada lehti itselleen kaupan varoilla tai, missä näin ei ole asiantta, sen omalla kustannuksellaan itselleen tilaavat; ja

että osuuskappat tulkekoott lehden taloutta antamalla sille ilmoituksia.

Ruotsinkielisen valistustyön suorittamisesta lausui kokous:

että liittokokous pitää sekä kirjallisen että suullisen valistustyön suorittamista ruotsinkielisen osuuskappaväen keskuudessa tärkeänä ja jättää valtuuskunnan tehtäväksi harkita keinoja tämän tehtävän järjestämiseksi mahdollisimman tehokkaaksi.

Keskusliiton valistuksesta toiminnassa

päätti kokous,

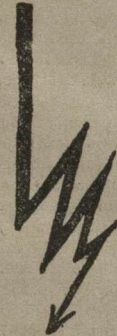
että liiton valtuuskunnan tehtävänä on toimia siihen suuntaan, että liiton ulkopuolella vielä olevat edistysmieliset osuuskappat liittyvät siihen; ja

että liitto muutoinkin kaikella tavalla vahvistuu, suorittaa rakentavaa työtä ja estäen hajotusta kuluttajien osuuskappatoiminnassa.

Seuraavan edustajakokouksen aika ja paikka jätettiin Valtuuskunnan määrättäväksi.

Tampereen Työväen Osuuskauppa i.l.

on marraskuun 6 päivänä myynnin kautta siirtynyt

Finlayson ja Kumpp.

Työväen Osuuskaupalle i.l.

joka nykyään on suurin kuluttajain järjestö paikkakunnalla.

Sen jäsenmäärä on, Tampereen Työväen Osuuskappojen yhdyttyä samaan järjestöön, noussut noin kolmen tuhannen vaiheille.

Osuuskaupalla on kahdeksan sivumyymälää, joista kaupungissa 5 ja maaseudulla 3.

Leivän valmistuksesta huolehtii oma leipomo.

Kuluttajat!

Oma etunne vaatii liittymään kaupan jäseneksi

Yläneen Osuusliike r.l.

on kuluttajain perustama ja niiden yhteisiä etuja ajava liike.

Kuluttajat: suosikaa omaa liikettänne ja liitytkää osuuskuntaanne jäseniksi.

YLÄNEEN
OSUUSLIKE r.l.

Kirje Kajaanista.

Kun tahdotaan puhua osuuskappaharrastuksesta Kajaanissa, on samalla puhuttava koko siitä «näikämään» nimen saaneesta 21 tuhatta neliökilometriä käsittävästä alueesta, joka muodostaa Kajaanin kihlakunnan. Näin yhteenkuuluvaksi on näet koko tämän lähes 50 tuhatta käsittävän Kaimun väestön osuuskappaharrastukset joutuneet viimeisen kolmen vuoden aikana.

Erikoisia paikkakunnallisia pyrkimyksiäkin on tosin yli kymmeniä vuoden ajan ollut, mutta ne eivät ole, oikeammin sanoen luonnollisista syistä menestyneet ja jotka jo saattoivat monen siihen uskon, ettei täällä osuuskappaliikkeellä tulisi-kaan olemaan menestymismahdollisuuksia. Mutta vaikka tällä alalla epäonnistuttiin itsessään Kajaanissa jo v. 1904 ja seuraavina vuosina Kuhmoniemellä ja Sotkamossa sekä jollakin tavoin näitä aikaisemmin Hyrysaalmella ja vihdoin Ristiärvellä — jossa tosin Pellervolainen ost- ja myynti-osuuskunta kykeni pysymään pystyssä kymmenisen vuotta — ei ne kuitenkaan kaikkea uskoa voineet hävittää, joskin tällaisia uskalikkoja oli sängin harvassa. Heitä oli esim. Kajaanissa v. 1912 lopulta ainoastaan 18, mutta vähälukuisuudesta huolimatta he laativat sääntöehdotuksen, jolle seuraavan vuoden alussa saatiin asianomaisen vahvistus.

Tarvittiin kuitenkin ankaraa ponnistelua, ennenkuin jäsenmäärä saatiin niin suureksi, 50:een, että voitiin liike avata. Siinäkin sentään onnistuttiin ja kun vaatimuksilla ja rukouksilla oli Savon Työväen Säästöpankin isännät saatu taipumaan 3,000 mk:n luoton myöntämiseen, avattiin liike syyskuussa samana vuonna, nim. täydellä tavara-varastella kuin moisella summalla oli mahdollista. Siitä se alkoi, ja kun liikevaihto alkoi kohota 4—5 tuhanteen kuukaudessa, oltiin siitä vähintäänkin onnellisia, semminkin kun jo vuoden loppuun mennessä oli jäsenmäärä kohonnut kaksi kertaa niin suureksi — s. o. sataan asti — kuin mitä säännöissä edellytettiin alimmaksi määräksi.

Toista vuotta kuitenkin kuuli, ennenkuin yksityiskauppiat lakkasivat avonaisesta agitatsioonis-taan kaupan kumoon menemisestä, joka aiheutui siitä, ettei kuluttajat enää alkaneet heidän puheisiinsa uskoa, vaan näkivät mielihyvällä, että kauppa saa yhtä mittaa uusia kannattajia. Ja nyt lienevät jo kaikki sellaiset luulot haihtuneet, sillä kauppa on oikeastaan jo liian suuri hajotukseen ja liian voimakas kaatuakseen. Täten on yleiseksi käsitykseksi tullut, että kaupasta on tehtävä koko kihlakuntaa käsittävä keskushike, jonka toiminnan tulee ulottua kaikkialle, niille raunioillekin, joissa osuuskappayrityksiä on jo ollut.

Tosiasiassa tämä käsitys onkin jo käytännössä toteutettu, sillä kaupalla on jo viisi myymälää ja kuudes tulee avattavaksi ensi vuoden alussa Mu-tomäen asemalle Kajaanin maalaiskunnassa. Kaupan jäsenet, joita t. k. 19 p:n seuravilla oli 1,100, ovat kihlakunnan kaikissa kunnissa asuvia ja etä-

simmät heistä, yhteensä pari sataa, asuvat 12—20 penikulman taipaleen takana, Suomussalmen suu-rilla sydänmailla, jonka kunnan kirkonkylässä on myymälä.

Tämä toiminta-alueen laajuus herättää tietenkin hienoa epäilyä vanhoissa, mutta «pieniin» oloihin tottuneissa osuuskappamiehissä, ja huomautan, että epäiltiin sitä täälläkin, sillä eipä tässä maassa liene vertaa tällaiselle. Kun nuo kaukaiset osuuskappan jäsenet kuitenkin ihmetellen arvelivat, nämä «ahtaat käsitykset» kuuluttuaan, että mitä vaihtoa siltä voisi kaupalle aiheutua, jos se myy tavaraa Suomussalmella ja saa siitä rahat, niin havaittiin asian ei muuta selitystä kaipaavan! On mahdollista, että useat «kilometri-ihmiset» sittenkin epäilevät, mutta sellaisille sopinee huomauttaa, että kun suomussalmelainen asuu 2—3 penikulman päässä kirkolta, tietömiin taipaleitten takana, niin sanoo hän vieläkin olevansa «kirkonkylästä», joten ero näissä käsityksissä on vain siinä missä ja — kenties — miten eletään.

No jaa, jätänpähän nyt tähän tämän selostuksen, jatkaakseni taas ensi vuonna, kun «Kuluttajain Lehti» rupeaa varsinaisesti ilmestymään. Kehotan vaan arvoisia Kajaanin osuuskappan jäseniä ilmoittamaan, jäsenkirjaansa näyttämällä, nimensä ja osoitteen jossakin kauppa myymälässä, niin tämä lehti, jos niin halutaan, rupeaa tulemaan koko ensi vuoden ajaksi aivan ilmaiseksi, sillä kauppa maksaa tilausmaksun, kuten osuuskunnan kokous lokakuussa siitä päätti. Siten näette jatkuvia tietoja oman kauppanne asioista, ynnä tietoja osuuskappaliikkeestä koti- ja ulkomailta.

Juha.

Pietarsaaren

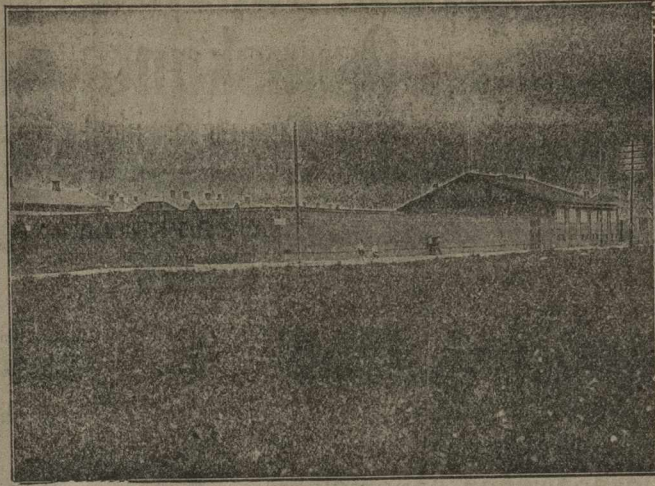
uuden tupakkatehtaan
savukkeet

ELITE
FINLANDIA
AROMA
KALEVA

valmistetaan todella ammattitaitoisen
johdon alaisena huolellisesti valituista
itämaisista tupakkalajeista. Työn suori-
tavat yksinomaan ensiluokkaiset työn-
tekijät, mikä takaa arvokaslaatuksen hy-
vän tavaran.

A.B. J. A. HOLM & Co O.Y.
Pietarsaari.

Osaakeyhtiö K. A. Lindfors

Ostaa päivän
korkeimpiin
hintoihin
raakoja

**Vuotia ja
Nahkoja.**

Vuotavarasto:
Rajakatu 2.

Konttori:
Aurakatu 12 a.

Puhelimit:
15 33 ja 9 85

TURKU.

O.-y. Sofia Sveygberg A.-b. VIIPURI

Paikkakunnan suurin, vanhin ja monipuolisin

Tukku- ja Vähittäiskauppa

Kotimaisille ja ulkolaisille

Puuvilla-, Villa-, Pellava- ja Silkkitarvotteille

Haarakauppa LAPPEENRANNASSA

Osuuskaupat!

huolehtikaa, että meidän kysyttyjä tupakka-
teoksiamme löytyy aina varastossanne

FENNIA ARMIRO
ARMIRO 2
SAIMA VALUTA
savukkeita

SUOMI
EL ROSAL YEDDO
sikaaria

NUUSKAA, PIIPPU-
ja PURU-tupakkaa

Ph. U. Strengberg & Co's Aktiebolag

Pietarsaari.

Hirsilän Kenkätehdas

valmistaa hyviä
JALKINEITA koh-
tuulliseen hintaan.

Näitä myyvät

:: Osuuskaupat kautta maan ::

Viipurin Työvään Sanomalehti- ja Kirjapaino- Osuuskunta r.l.

Viipuri, Bräahenkatu 17

Puhelin 10 48

KIRJAPAINO. Puhelin 11 93.

VARASTOSSA: Rahtikirja- ja Tavaraluettelokaavoja,
Paperia ja Kirjekuoria y.m.TOIMITTAA: Lasku-, Kirje-, Kuitti- y.m. kaavoja, jä-
senvastakirjoja, Osuuskirjoja y.m. y.m.

Sanomalehti „Työ”

Puhelin 1357 ja 1546

Itä-Suomen ensin levinnyt
jokapäiväinen sanomalehti.

Työvään Osuuskirjakauppa

Torkkelinkatu 22

Puhelin 1688

Laatuaan ainoa
osuustoiminnallinen liike paikkakunnalla.

Voikan Osuuskauppa i.l.

Kangas-, Sekatavara- ja Leipomoliike
Voikka. Sivumyymälä Kyöperilä.

Suurin tavaranhankkija paikkakunnalla.

Viime kuun myynti oli **Smk. 137,053:35** ja 17/11 oli päivän myynti pää-
kaupassa Smk. 13,050:10 mikä on korkein saavutus päivän myynnissä.

Helilän Kauppa- osuuskunta r.l.

Kymi, Helilä

Puhelin 23

3 myymälää ja maatalo. Jäseniä noin 1350. Tämän
vuoden liikevaihto kohoaa yli 1.000.000 mk:n.
Omat varat yli 100.000 mk. — Osuusmaksu 10 mk.
Myy ainoastaan käteisellä.

Sydänmaan Osuuskauppa r.l.

on kuluttajille
edullisin ostopaikkaKoko voitto tulee jäsenien hy-
väksi. — Voiton käyttämisestä
määräävät jäsenet itse.Kuluttajat! Liittykää oman
etunne vuoksi jäseniksi

Sydänmaan Osuuskauppaan i.

Seinäjoen Osuus- kauppa r. l.

Seinäjoki

Sivumyymälöitä 3.

Jäseniä yli 400.

Liikevaihto nykyisin Smk 55,000:—
kuukaudessa.Edullisin kulutustavaroiden osto- ja maan-
viljelystuotteiden myyntipaikka.Jäsenet käyttävät yksinomaan omaa lii-
kettänne. Siten teette itsellenne ja kulut-
tajien yhteiselle asialle parhaimman palve-
luksen.

Häme kosken Osuuskauppa r.l.

Häme koski

Myymälät Häme koskella ja Leppä-
koskella. Myynti on nykyisin noin
35,000 kuukaudessa. Jäseniä kuu-
luu Osuuskuntaan väkkin yli 300.Yhtykää joukolla jäseniksi Osuus-
kuntaan kannattamaan omaa
etunne!

Nurmijärven Osuus- kauppa r. l.

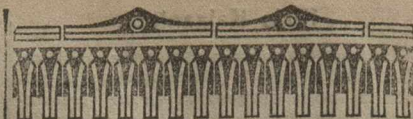
on edullisin ostopaikka
paikkakuntansa kuluttajille

Päämyymälä Perttälässä.

Sivukaupat:

Kirkonkylässä,
Nummenpäässä ja
Lepsämäessä.

!! Liittykää jäseniksi !!

ELANTO

Pohjoismaiden suurin
Kuluttajajärjestö

Jäsenmäärä 13,000

Myynti tänä
vuonna
Smk. 14,000,000

Toimipaikkoja: 90

Osuuskauppa Mäki-Matti r. l.

Jyväskylä
Kauppakatu 32.

Jäsenmäärä: 400

Sivumyymälät:

Mäki-Matin mäellä,

Taurulassa

ja

Haapakoskella.

Kiiruhtakaa hankkimaan, elleite aijo jäädä
ilman prof. Emile Vandervelden
kuuluisaa teosta

„Puolueeton Osuustoiminta ja Sosialistinen Osuustoiminta”

220 siv. Hinta 1:75.

Ainoa suomenkielinen maailman osuus-
toimintaa oikealla tavalla valaiseva teos.
Saatavana useista kirjakaupoista ja suo-
raan meillä.Asiariehiä kaikille halutaan, hyvät
pakkiot.Savon Työvään Sanomalehti- ja
Kirjapaino-Osuuskunta r.l. Kuopio

Lassila & Tikanoja Osakeyhtiö

Waasa

VARASTO: Syys- ja Talvitavaroita normaaliaikain malliin.

Hyvinkään Osuuskauppa

r.l.

Nurmijärven, Hausjärven ja Lopen pitäjissä
toimiva kuluttajajärjestö

Jäsenmäärä; 1,600. ∴ Myynti vuodessa; 1,500,000 markkaa.
Myymlöitä 10

Tuotantolaitoksia; Leipomo ja Virvoitusjuomatehdas.

Vähänkyrön Osuuskauppa

Täydellinen Sekatavarakauppa

Ostaa jaa myy:
viljaa ja siemeniä
Valittaa Lakkiastioita.

Erikoisalana kotikutoisten Kankaitten
paljottain ja vähittäismyynti.

Kurikan Riihtöläisten Osuuskassa

Kurikassa

Suosittellee hyviksi tunnetuita
ajokalujaan
ostavalle yleisölle.

Rukiita y.m. maanviljelys-
tuotteita ostaa
päivän hintoihin

Huissinkylän Osuuskauppa r.l. Ilmajoki

Seinäjoen Osuuskauppa

r.l. Seinäjoki

Sivumyymlöitä 3.
Jäseniä yli 400.

Liikevaihto nykyisin Smk. 55,000:— kuu-
kaudessa.

Edullisin kulutustavaroiden osto- ja maan-
viljelystuotteiden myyntipaikka.

Jäsenet käyttäkää yksinomaan omaa liiket-
tänne. Siten teette itsellenne ja kuluttajien
yhteiselle asialle parhaimman palveluksen.

Varkauden Työväen Osuuskauppa r.l. Varkaus

Kuluttajien oma järjestö, joka nykyaikana toimi-
alueellaan on parhaiten kyennyt ostajiensa tarpeita
tydyttämään.

Kun vaikeammasti saatavissa olevia tavaroita han-
kitaan etupäässä vain jäsenille, on siis edullisin
kulutustarpeiden hankkimismuoto liittyä jäseneksi
osuuskauppaan ja tehdä sen myymälöistä ostok-
sensa. Liittymismaksu 1:—, osuusmaksu 10:—,
lisämaksuvelvollisuus 10:—

Nykyinen jäsenmäärä 1050.

Muistakaa jäsenet! Osuuskaupasta kun tarpeen-
ne ostate, niin omaa ja kauppanne asemaa nostatte

Vaasan Työväen Osuuskauppa r.l.

on Vaasan seudun kuluttajille edulli-
sin ostopaikka.

Liittykää jäseniksi!

Waasan Puuvillatehdas Osakeyhtiö

Lankoja, Kankaita. juovikasta Samettia ja Ompelulankaa

Vaasan

Keko-
Sahattu-
Pala-
Hauli-
Jauho-
Puuderi-
ja Fariini-

Sokeri

on maukasta

Vaasan Sokeritehdas

Osakeyhtiö

Ajoista riippumatta on meillä
suuri, monipuolinen

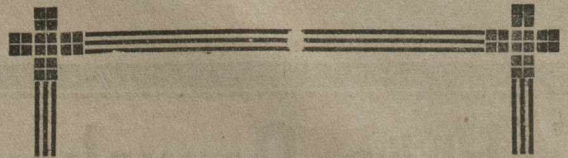
VARASTO

rautaa, rakennustarpeita, työ-
kaluja, värejä, laivatarpeita
---- sekä taloustavaroita ----

Pyytää varastoluetteloja ja hintailmoituksia.

O.Y. Starckjohann & Co A.B.

Viipuri.

Taalintehtaan Osuuskauppa p.l.

on kuluttajain oma liike.

Se on paikkakunnan suurin ja parhaiten
varustettu liike, käsittäen **sekatava-**
ra-, ruoka-, kenkä- ja
kangasosastot.

Sivuliikkeit: **leipomo** Taalintehtaalla ja
sekatavaraliike Björkbodassa.

Omat rahastot Smk. 40,000. Vaihto Smk.
600,000 vuodessa.

Työläisellä Liittykää
osuuskuntaanne jäseniksi

Taalintehtaan Osuuskauppa

p.l.

WIIPURIN OSUUSLIKE R. L.

Wiipuri .. Revonkatu 4

11 Seka- ja Ruoka-
tavarakauppaa

2 Jalkinekauppaa

Limonaatitehdas

Ostaa maalais-
tavaroita:

Voita, muniä, juustoa, mar-
joja, sienä, kaurjoja, peru-
noita y.m.

Vuosimyynti noin
3.000.000 mk.

Lähetätkää tarjoukset
hintailmoituksineen ::

